

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, péntek, augusztus 5-én.

215. szám.

A második győzelem.

II. Vilmos császár másodszor is legyőzte Bismarckot. Az első győzelem nem volt egészen dicsőséges és sok mende-monda is tapadt hozzá, ami a császárnak sem lehetett nagyon kellemes. Mert szöke volt még Vilmos és már kopasz Bismarck, amikor először kellett összecsapniok s hogy akkor a császáré lett mégis a diadal, azt kárörvendezve nézte az egész világ. Könnyű a császárnak győznie, mondta az egyik tábor; a legyőzött Bismarck is talál még borsot, amit fiatal császárok orra alá törjön, gondolta a másik tábor. S legfőleg azt suttozták még a rosszmájú emberek: így szolgáljatok császárokat!

Csak arra nem gondolt senki, hogy az a szöke császár maga is nagy egyéniség lehet, ha nem is hullott még ki a haja. És hogy győzhetett a nagyobb ereje, a romlatlanabb akarata és az ifjúsága jogán is. Akkor ugyanis a gyermek szokásai ugrottak még inkább szembe, hogy szeret beszélni, muzsikálni, festeni és utazni. A beszédeit pedig még ne is támogatták a tettei, a művészi kedvteléseiből még nem látszott ki az izlés s az utazásai még nem árulták el a tudatos czélokat. Valami nagy véleménynyel tehát még nem voltak róla se otthon, se idegenben. Azóta kiformalódott a képe és sok hang, amely gunyosnak indult, árasztotta el dicsőítéssel II. Vilmos császárt. S most már abból is a nagy politikai karakterét nézik ki, ha a színészetet nemzeti fegyvernek mondja. De az a tükör, amelyből Európa

a német császár képét vizsgálja, mégis mutatott még egy foltot. Nem tudták neki elfelejteni, hogy alig ült trónjába, eltaszította maga mellől ennek a trónnak jóformán megalkotóját: Bismarckot. Így szolgáljatok császárokat! — ez még mindig megmaradt a régi glosszákból.

Az az öreg ember Friedrichruhében sokban igazolta ezt a megmaradt glosszát. Elméjének csudálatos frissége egyszer-egyszer megmutatkozott még és azt kellett rá mondani: a német nemzet sem olyan gazdag, hogy ilyen friss elméket eltemessen, habár a legszebb hercegi kastélyba is. Igaz, hogy máskor meg csudálatos indiskréciókkal lepte meg a világot és azt kellett kérdezni, hogy igazán mindenkit csacskává tesz-e az aggság! De készen volt rá a mentesség, hogy Bismarcknak csak a multat hagyták meg és nem is veheti a fegyvereit, csak onnan. S ha ilyenformán dicsőíteni, de mentetgetni is kellett a remete-kancellárt, valami kicsi panasz mégis ébren maradt, hogy halátlanság volt az öreg elkeseríteni. Ez a panasz nem is rejtett titokban; jól hallotta Vilmos is, Bismarck is.

A második párbajt éppen ez okozta köztük. Kivált Bismarck készülődhetett rá nagyon. A friedrichsruhei kastélyban, ahol egy-két hódoló újságíró mindenkor fölkereste: az öreg kancellár a halálra készülődött és élesítette a fegyvereit. A testi fájdalmak székebe roskasztották, a lelki fájdalmak pedig az emlékeit vétették vele elő. Mesélgetett is, iratokat is rakogatott. És talán minden fájdalmát enyhítette, hogy a meséivel és az iratai-

val diadalmasan fogja megtorolhatni az ő legelső és egyetlen vereségét. Minden gondolatába beleszőkött ez a vágy és amikor a saját sírfömliratát fogalmazta, az is törre hegyesedett, hogy azt az egyet sebezhesse, aki meg tudta bántani. Talán egész arzenált rakott így össze görömbább és finomabb fegyverekből, amik a második párbajnál diadalra segítsék. Amikor már nem lesz. Ugy lehet, hogy a nagy embert ez az egyetlen kicsinyes gondolata zsugorította úgy össze, szép arcát ez a csuf vágy torzította úgy el. Mert haldokolt és kezeiben ezeket a fegyvereket szorongatta.

Aztán meghalt. A halál első híre megindult a szöke császár, hogy megtisztelje a ravatalon azt a nagy embert, akinek legnagyobb ellensége mégis csak a saját aggsága volt. De amerre a császár elhaladt: rejtett petárdák szórták reá a veszedelmet. Itt egy titkos irat robbant fel, ott egy kihagyozott sírfömlirat próbálta sebezni. És fenyegetések is hangzottak. Csupa fegyver, a halott fáradságosan összeállított arzenáljából. A császár mégis megtette a nehéz utat és megállott az egységes német birodalom megteremtőjének a ravatala előtt. Egy könyvet is hullatott reá. Az első összecsapásnál tehát a második párbaj is az ő javára dőlt és Vilmos sértetlen maradt. De a párbaj még itt nem végződött. Ellenséges területéről kárörvendezve hangzott be az üzenet, hogy a Bismarck munkája most már menthetetlenül elpusztul, mert a császár úgy sem szereti, a kancellár pedig meghalt. Ez volt a veszedelmesebb petárda. Ha a császár

A mag története.

Nagy, komoly ökrök mennek be legelőszőr a földbe, huzván maguk után a nagy kést, amely a föld hátát hasogatja. A föld az ellen nem szól semmit, áldottabb teremtés, mint ő, sehol e világon nem létezik. Azután emberek állnak a földbe s dobálják szerteszt a buzamagot. A nagy kés által tett hasításokba esnek a magok, mikre előbb isten hasznosító kegyelme kéréstett. Majd megint a nagy, komoly ökrök mennek végig a földön a boronával s betakarják a szétszórt magokat. Ezzel aztán joidőre el is van intézve az egész dolog. Ezentul az isten dolgozik s az ember nem tehet mást, minthogy jóakarátát kérje. Adjon őszi esőt, de ne sokat, de mégis annyit, hogy elpusztuljanak a mezei egerek. Azután fagyot ne adjon idő előtt, ha ad is, kicsit adjon s a nagyobbakat csak akkor adja, ha már előbb havat adott. Szép fehér havat, amit az emberek hidegnek találnak ugyan, de a földnek az nem hideg, hanem jó meleg, az ajnározza a magot.

Azután jön egy hosszú tél, melynek leforgása alatt nem is tudnak mit csinálni az

emberek a tanyákon. Jóformán a napot lopják, a jószág etetése csak ami munka, s néha, ha sok hó esik, el kell hányni s néha adót is kell fizetni. A mag nyugodtan van a föld alatt, pihen s kezdi kikezdeni oldalait a melegség. A földben, amely meg van fagyva, a földben, amelyet méteres hó főd be fehéren, a mag nyilni kezd. Előbb álmodik, azután szül E nagy darab földek, mikben öregjeink csontjai nyugosznak, apa. Apja a magnak, melyet termékenyít a hideg hónapok alatt, nyílásra fakasztja s minden módon azon van, hogy a maga erejéhez képest éltesse.

Idők multán a nap közelebb jön s vetni kezdi tűző sugarait. A hó apránként elvész, úgy tűnik el a mezőkről, hogy észre sem lehet venni. Alig hogy így bucsutlan távozott s fehérsége helyében ott maradt a fekete föld, ebből kicsinyke zöld szálak bujnak elő. Oly vékonyak, oly elhagyatottak, egy nünüke-bogár semmi módon meg nem állhatna rajtuk. (Bár nem is igen megy rájuk, a nünüke a vonatok bolondja s a vasuti töltéseket kedveli.) A nap szeliden öleli körül fényével a gyenge növényeket, hogy erősödjön. A gazda is kijár már a földre és nézi, öröme telvén benne. Nyúl a

kis zöld szál, miből idővel kenyér lesz és bár csak legyen is belőle sok. Mert, ha elején keressük a dolgot, sem a büftök nem föltétlen szükséges, sem a hemendeksz nem föltétlen szükséges, de a kenyér föltétlen szükséges ahhoz, hogy éhen ne haljanak az emberek.

Ez a kenyér most még ott van abban a felujjni, törékeny szálaban és senki más, csak az uristen tudhatja azt tenni, hogy e törékeny fattyúból valaha kenyér származhasson. A gazda igen nagyon jól tudja ezt s el lehet mondani, hogy harminczesztendei klastromélet nem tanít meg úgy a valódi istenség ismeretére és félésére, mint egy esztendei gazdálkodás. Mert valóban csak a legfelsőbb hatalomtól függ minden igyekezete. Hitében népünk ezért tántorithatatlan s istenéhez való, mely ragaszkodásában olykor valóban a tökéletes bájoság képét nyújtja az elé, aki a mai furcsa világban az ilyesmiben való gyönyörködést még élvezetnek tartja.

— Jézus Krisztus urunk mindön buzaszömben ott van — mondja a nép, az aszszonya különösen.

Ténybeli dolog, hogy a buzaszem legtöbbször (ritkaság a kivétel) valami jelez

al hagyja magát vakítani a hiszéléstől, melybe ez az üzenet burkolva volt, talán neki kell elvéreznie a párbajban.

De nem hagyta magát. Az a császári szózat, amely szárnyaló szavakkal, szinte a fogadalom ünnepi tónusával ad hangot az egész németiség gyászának: az a német császár második győzelme. És ez már makulátlan győzelem. Mert nem rombol le semmit, ami Bismarck munkájában imponáló volt és ott akarja azt a munkát folytatni, ahol még imponáló volt. Hála a multért, szeretet és erő a jövőnek. Sőt még Bismarck is nagyobbak kerül ki ebből az utolsó harcából; a fiatalabb, az erősebb császár az öregek gyöngeségeiből kiemelve mutatja be a világnak. Mintha azt mondaná: sokkal nagyobb és sokkal hűségesebb volt, sem hogy az utolsó indulatai szerint illenek megítélni! És ha utolsó utján botlott is, mégis csak ő volt az az eszköz, akit isten adott a német nemzetiség megvalósítására!

II. Vilmos császár másodszor is legyőzte Bismarckot. És most nem a császár győzött. Az ember . . .

POLITIKAI HIREK.

Egy főispáni kinevezés. Jó forrásból halljuk, hogy gróf Esterházy Móriczot, gróf Esterházy Pál fiát főispánná fogják kinevezni. Minthogy gróf Esterházy Pál az egyházpolitikai harcok idején a klerikalizmusnak egyik legszenvédélyesebb előharcosa volt, méltán feltűnést fog kelteni, hogy fia főispáni állást vállal. De gróf Esterházy Pál, a mi forrásunk szerint, a legnagyobb mértékben helyteleníti a néppárt egész parlamenti taktikáját, amelyet a jelen viszonyok közt nem tart opportunusnak és fiát is ezért vette rá, hogy a felajánlott főispáni állást elfogalja.

Az ellenzéki pártkörökből. A jövő hónap elejéig az ellenzéki pártkörök még nem kezdik meg munkásságukat. Most csak elváltva járnak fel a tagok a klubhelyiségekbe s aránylag legtöbben vannak a néppárt klubjában, ahol a jövő hétre több beszámoló tartását készítik elő. A nemzet

van. Vagy az alján, vagy a tetején, már ahogy fogja az ember a kezében. S valahol látni rajta egy olyfajta jelt, mint amilyent arany-neműekre nyom rá a hiteles próba bizonyítására az állami ötvös. Hogy mit jelez, szabad szemmel ép úgy nem látható, mint ezen az állami verésen, de a nép ráfogta, hogy az Jézus Krisztus képmása. A pénzekben, amiket a király veret, ott lehet a király feje, de a buzaszemen, mit az Isten kegyelme huz elő a föld alól, csak az Isten fiának képmása lehet. Így is hiszik és így is vallják. Ha föltekintjük, hogy volt idő, amidőn nem az aranyat akarták pénzül, hanem a búzát: im itt a pénz, amit az Isten veret tulajdon titkos erővel a fia képmására. Mit azonfölül meg is lehet enni. Mert az éhes gyerekek hiába adsz aranyat, abban legföljebb csak a fogát tőri.

Most hát csak félni kell, továbbá hinni és remélni. A börziánér nem nézi oly mohó szemmel az árfolyamot, mint a nép az égalját, a támadó felhőt s névtelen aggodalmak szorongatják szívét. Mert minden időben van valami baj. Jaj, talán már sok is lesz az eső. Jaj, talán már sok a nap nagyon, ugyan hova lehettek a felhők? (Eladták a boszorkányok Oláhországba.) Most meg szél van, most meg

párban ma Horánszky Nándor kedvéért voltak néhányan, de holnap már Horánszky megint elutazik és gróf Apponyi Alberttel együtt csak a jövő hónap elején tér vissza a fővárosba. Meglehet, hogy a parlament megnyitása után mind a ketten lemennek kerületeikbe és beszámolnak, föltéve ugyanis, hogy a kormány a politikai helyzetről már előbb nyilatkozni fog. A függetlenségi pártkörben is csak a jövő hónapban gyülekeznek, mert Kossuth Ferencz ezt a hónapot még Olaszországban tölti.

Egy kinevezés. Báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter farádi Vörös László országgyűlési képviselőt, a kereskedelemügyi miniszterium volt államtitkárát, a tarifabizottság tagjává nevezte ki. Ez a kinevezés bizonyára büszkévé fogja tenni Vörös Lászlót. Ő csinálta a magyar tarifajavaslatot s most végre a tarifa-bizottság tagja lehet. Mennyi kegy!

„Enyedi Lukács száműzetése.” Egy kis könyvatos értesítő ma már ilyen címmel írja meg, hogy Enyedi Lukács hosszabb tartózkodásra Párisba utazott. A könyvatos fantáziáját azok a kommentárok tüzelték fel, amelyekkel egyes újságok az Enyedi Lukács elutazását kísérték. Pedig ez az utazás csöppet sem olyan romantikus, ahogy a kövön vagy rotációján nyomott újságok feltűntetik. Nem száműzetés, nem szökés s még csak nem is tünetés. Biztos tudomásunk van róla, hogy Enyedi Lukács már a parlament berekesztésekor elhatározta ezt a párisi utazást, amelyre a nyári szünet mégis csak a legkedvezőbb alkalom. Csak a vámtanácskozások végét akarta megvárni, hogy beszámolhasson választóinak s aztán Párisba utazott volna, ha bizonyos újságok nem is próbálnak az ő kifejezetten egyéni véleményéből tőkét csinálni.

KÜLFÖLD.

Cseh hangok. Prágából táviratozzák: A „Narodni Listy” ma a kiegyezésről a következőket írja: Kétségtelen dolog, hogy valami ügyes interpretációt fognak kieszelni, amelynek alapján a kiegyezést perfektté lehet tenni, még pedig meg fogják ezt cselekedni az osztrák parlament közreműködése nélkül, pusztán a 14. szakasz alapján. Hogy ez a kiegyezés milyen lesz, az még oly titok, amelyet a kormány „hét lakattal lezárt szent szekrényeiben” őriznek. Egyelőre többet nem lehet kivenni semmi egyebet azokból a titkolódzó kijelentésekből, amelyeket beavatottaktól homályos orakulumképen lehetett csak hallani, mint azt,

kevés a harmat, most meg ni, már köd mutatkozik. Igen ritka az, hogy a gazda teljes lelki nyugalommal mondja:

— Enye, de gyönyörű szép időnk van.

Ilyenkor örül s reménykedik, mert élete javarésze a reményhez van kötve. Minden apró kis gyökérnél, amely odakint a földbe ereszkedett az ő szívében is helyet foglal.

Azután jönnek az apró bajok. Itt hogár van, amott rozsdá, más helyen rossz emberek lóval belehajtottak a vetésbe és összegázolták. Ezt észrevéven, már nemcsak nappal kerülgeti, de éjjel is, fegyveresen. Őrzi a mag növelkedését, miből augusztusra kenyeret süttethet a gyermekeinek. Az nő is. Már hozzávetőlegesen számolgatni is lehet, mi lesz és hogy lesz. Ugyan mennyit ad? Hányan vágatják?

A kaszákat is elő kell szedni. Nyelék megpantolándók, ha rajtuk törés volna, de talán egy új fenőkö is vétetnék. De még a fenőkö börtökjait is megvárja az asszony, ha szakadozott. Jó erős zsineggel. Vízirtó csobolyók körülnézendők.

Egyszer pedig, valamely igen meleg délután szél támad, igen gyorsan haladó. Előbb csak a messzi határ sugar jegenyein látszik, hogy hajladoznak az idegen erő előtt, de ab-

hogy ez az a kiegyezés lesz, amelyben két kormány már előre megállapodott egymással. Gialajthaniának egy csepp oka sincs arra, hogy ennek a megoldásnak örüljön, mert ez nem jelent egyebet, mint azt, hogy Magyarország újabb tíz éven át hasznofog huzni az osztrák Reichsrath gyöngeségéből és munkaképtelenségéből.

Bolgár küldöttség Konstantinápolyban. Ismeretes, hogy egy bosnyák-hercegovinai küldöttség panaszra ment Konstantinápolyba, amiért Kállay Béni nem fogadta el a bosnyák görög-keleti egyházak statutum-a tervezetét. Erről a küldöttségről most jelentik Konstantinápolyból, hogy a Yildiz-palotában a szultán is fogadta. Az ökumeniai patriarka a küldöttség tagjaival ismételtelen tárgyalta az elébe terjesztett autonómiai javaslatot, de a tárgyalásoknak még eddig végeleges eredményük nincs. Mint ahogy nem is lesz, mert a konstantinápolyi patriarka óvakodni fog ebbe a boszniai házi-ügybe beleszólni.

A revízió ügye.

A Dreyfus-pör revíziójának ügye — Cavainac ama kijelentése ellenére, hogy nincs Dreyfus-affaire — még mindig nem szűnt meg. Olyan ez a pör, mint a nép szemében a nem természetes halált halt ember szelleme: kikijár a sírból kísérteti, megbontja az emberek nyugalmát és nem hagyja magát egészen eltemetni. Amióta Zola először állt ki a fórumra, hogy fölemelje tiltakozó szavát az igazságtalan ítélet ellen és a pör revideálását követelte, azóta többfelől is követelték már a revíziót, de mindaddig hiába. Most már petíció is készül ebben az ügyben Párisban. Az aláírásokat nagyban gyűjtik hozzá s ha elég név áll majd alatta, elküldik a szenátusnak és a kamarának, hogy figyelmeztessék őket a törvény megtartására és köteleességük teljesítésére.

A mindinkább komplikálódó ügyekről ma a következő tudósítások érkeztek:

Piquard és Scheurer-Kestner.

Páris, augusztus 4.

Piquardról már többször állították, hogy Dreyfus rehabilitációja érdekében kifejtett akcióját Scheurer-Kestnerrel egyértelműen kezdte meg. Piquard azonban tudvalevőleg kijelentette a bíróság és az esküdtszék előtt, hogy Scheurer-Kestnert az Esterházy ellen január 10-én folytatott tárgyalás előtt sohasem látta és soha vele érintkezésben nem volt. A Piquard ellen folytatott vizsgálat alkalmával azonban egy koronatanu találkozott, aki Piquard

ban a szempillantásban már eme tanya fölött is ott terem. Zugásán kívül semmi egyéb nem hallatszik. Még a szarka sem cserreg, a lánczos eb mogorván bujik az odújába s mondják ugyan, hogy esőt jelent, ha macska mosakszik, de biz nem mosdik az ilyenkor, hanem még az egyhez ki sem mondtuk a kettőt, már a padláson terem. S jön a rettenetes felhő, nagylomhán terjesztve barna szárnyait a vidék fölé. Minden elfakul, a virágok elvesztik színüket, a barna föllegben zöldes darabok mutatkoznak, erre ki csak látja, keresztet vet s reményei rombadóltérem gondol: mert az ott a jég. Az eső megindul, azután erősebb paszkolások az ereszek tetején, jön az apraja jég. Utóbb nagyobbak koppannak, mignem egy olyant vág a tetőre, hogy pisztolydurranásnak beillenek. A gyermekek sirva fakadnak, az asszony rémülten sikolt s a gazda, figyelmes szemével, az udvar földjét kémleli. Mást tenni nem lehet. Minden más veszedelem ellen dolgozhat az ember, a tűzből ki lehet menteni valamit, a víz elől futni lehet, itt azonban nincs más, mint belenyugodni s legföljebb számítani lehet az udvarra hulló jegeken, hogy mennyi esik a buzába belőle, hány darab két arason vagy három arason s ebből a tapasztalat kigondolja, hogy mennyi veszett el reményeiből.

ellen vallott. Ez az ember Piquard alezredes tunisi ordonanczkatona, névszerint Souligau. Ez a Souligau kijelentette, hogy ő Piquardtól levelet ritt Tunisban a postára, amelyek Scheurer-Kestnerhez voltak címezve.

A „Siécle“ azt állítja, hogy Piquard ellen hamis tanut szereztek ebben az emberben.

Ma Scheurer-Kestner ebben az ügyben egy levelet intézett a „Temps“-hez, amely az egész vádaskodást semmivé teszi. Ebből a levélből napnál világosabban kitűnik, hogy Scheurer-Kestner a Dreyfus rehabilitációja érdekében nem dolgozott együtt Piquard-dal és hogy egymást nem ismerték még akkor, amikor ez ügyben aktiójukat megindították.

Scheurer-Kestner levele így szól:

Mint hogy Piquard e pillanatban nem védekezhetik nyilvánosan, kötelességemnek tartom, hogy mellette tanuskodjam. Ha egy Souligau nevű urnak meg volt az a sajnálatos bátorsága, hogy azt az ismert tanuvallomást megtette, akkor én nekem vele szemben ki kell jelenem, hogy a tiszteletreméltó Piquard alezredes urtól soha tunisi tartózkodása alatt levelet nem kaptam, ezt mindig is mondtam és ezen állításomat a jövőre is fentartom, mert a valóságnak csakis az felel meg, hogy én Piquard-t első ízben életemben a tanuszobában láttam Párisban és soha azelőtt vele levelezésben nem állottam, sem soha semmiféle viszonyban nem voltunk. Aki mást állít, a valóságot tagadja el.

Zola indítványai.

Páris, augusztus 4.

A versaillesi esküdtszék Zolának legutóbbi pöre alkalmával az eljárásra vonatkozólag tett több indítványát elvetette, ami ellen Zola védője a semmisítőszéknek panaszszal élt. A semmisítőszék ma vizsgálta meg a panaszt, amelyre nézve a köztudott elutasítást indítványozott. A semmisítőszék holnap hoz ítéletet.

Tüntetések Nantesben.

Nantes, augusztus 4.

Yves Guyot képviselőt és Grimaux tanárt ma Nantesben, ahova azért utaztak, hogy egy tudományos kongresszuson résztvegyenek, a tömeg az utcán „Le Zolával!“ „Le Dreyfussal!“ kiáltásokkal fogadta és megtámadta. Yves Guyot életveszélyben volt. Az utca népe meg akarta támadni a zsidók boltjait és csak a rendőrség közbelépésére állott helyre a rend. A katonaságot is konsignálták. Grimaux, aki a kongresszus elnöke volt és mentőtanuja Zolának, a kongresszuson megtámadták. A tüntetés olyan zajos és fenyegető volt, hogy az állást be kellett rekeszteni.

— Hála istennek — sóhajt a gazda — csak a n a g y j a hull.

Ez ugyan a hova leüt, letöri a növényt, de mert nagy, kevesebb, mint az apró. (Sok kicsiből ragadt össze, míg leért.) Idő múltán a jég elhalad s a határban beáll az irtóztató csönd. Sem nóta, sem fűtyülés, a tanyákból lehorgasztott fejű emberek, siró asszonyok és hallgatag gyermekek lépdelnek a vetés felé. Jól föltekintvén ezt, némi megkönnyebbülés támad. Hát még sem vert el mindent. Még maradt. S ebben is van öröm, a legszomorubb sorsok is kínálnak néha ebből valamit.

Azután jön a jégaszaló, ahova jön, de nem mindenhova jön. Az most a boldog ember, aki a nagy irást a ládafiából előkeresi. Ej, ez de nagy büszkeség, mikor ama tekintetes urnak, ki a városi fiakkeron érkezik, elébe terjeszti, hogy ehol van ni. Az alku megindul, a vetést megnézik s mondják a biztosítók, hogy sehol olyan könnyű szerrel nem végeznek, mint ép itt, ennél a népnél.

— Ugy nézem, gazda, hogy itt egytized termés elveszett.

— Hát, uram, szól rá az ember, ép egy gondolatlan vagyunk. Én is épen ebbe vagyok beleállapodva.

Peticzió a Dreyfus-ügy revíziójáért.

A „Siécle“ ma a következő peticiót közli, amelyhez egész Párisban gyűjtöttek aláírásokat s amelyet a szenátus és a parlament elé fognak terjeszteni.

A hadügyminiszter ur azt mondta, hogy nincs Dreyfus-ügy. Igenis van. A parlament hirdeti, a sajtó ír róla, s az utca izgatottan, hangosan tárgyalja. Családi tüzhelyeknél csak erről beszélnek, s ahol nem akarnak róla szót ejteni, ott is győtri, ott is nyugtalanítja a sziveket és kedélyeket. Kituduló pontja egészségtelen agitációknak, tönkreteszi a kereskedelmi forgalmat, földúlja az ország békéjét, elriasztja az idegeneket és veszélyezteti a közbiztonságot.

A Dreyfus-ügy mindenütt jelen van, csak ott nem, ahol lennie kellene: a törvényszéki palotában.

Jogosan mondták sokan: ennek véget kell vetni! És ennek csakis a törvény útján lehet megakadályozni további életét.

A törvény a legfőbb menedék. A törvény az a bizonyos hang, amely előtt mindenkinek le kell borulni. A törvény a jog, az igazság, az erő és biztossága minden szabad népnek.

Abból a beszédből, amelyet Cavaignac hadügyminiszter ur nemrégiben a parlamentben mondott, azt lehetett következtetni, hogy a Dreyfus-ügy véglegesen el van döntve. Azóta nem szabad kétkedni az ítélet igazságos voltában.

Demange valóban azt vallotta az esküdtszék előtt, — még pedig eskü alatt — hogy ő csak a „bordereau“-ról tudott. Cavaignac ur pedig, hogy a vádlott bűnösségét bizonyíthassa, csupán titkos aktákra alapította a vád jogosultságát, tehát olyan bizonyítékokra, amelyek a vádlottak és védők előtt ismeretlenek voltak; a bordereaura pedig, az egyetlen nyilvános terhelő „bűnjelre“, még csak czélzást sem tett.

Dreyfust tehát törvénytelenül ítélték el. Törvénytelenül, tehát igazságtalanul. Mert ki mondhatja, hogy a vádlott nem tudta volna azoknak az aktáknak a hamisságát bizonyítani, amelyeknek alapján porba sujtották? Milyen lelkiismereti furdalásokat kell annak érezni, aki törvénytelenül elítélt egy ártatlant és ezzel kiszolgáltatja a becsületességnek és a legrettegőbb testi és lelki gyötrelmeknek?

Anélkül, hogy előre mondanánk véleményét Dreyfus bűnös vagy ártatlan voltáról, hisszük, hogy az igazságtalan és törvénytelen ítéletet föl fogják függeszteni s a pört revideálják. Cavaignac ur jogos büszkeséggel mondta, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a mi ügyünket jelenlétünkben tárgyalják s hogy a titkos tárgyalás megszüntetés-

sének semmi akadályja sincs. Tehát nyilvánosan kell folytatni a további tárgyalásokat, nevezetesen a pör revízióját. Ez volna a jelenlegi agitációk legjobb ellenszere.

Vallás- és pártkülönbségre való tekintet nélkül összeválogatott választók csoportja, katonatisztek, akiknek igazságos és becsületes voltához szó sem fér, de akik a törvényt nem ismerik annyira, mint katonai kötelességüket, katonatisztek, akik végre mégis csak emberek s így tévedhetnek, minden törvényadta védelemmel megfosztottak és elítéltek egy francia tisztet. Az ilyen ítélet a törvény szavai szerint érvénytelen.

Az igazságtalanság ilyen kétségtelen bizonyítékai láttára megbízottjainknak kötelességük lett volna nyilvános hatóságok előtt igazságot követelni. S ők ezt nem tették.

A miniszterek, szenátorok és képviselők a mi megbízottjaink. S nekünk az alkotmányból kifolyólag jogunk van ahhoz, hogy őket kötelességük teljesítésére szorítsuk, ha ezt elmulasztanák. Ebben az esetben a törvények megtartása lett volna a kötelességük.

Választók! Ezzel a peticióval igyekezzünk elérni, hogy ebben a szerencsétlen ügyben törvényes és igazságos ítéletet hozzanak!

Valamennyien munkások, művészek, kereskedők és iparosok, kiknek semmi titkos és elítélő gondolat nincs elméjében a hadsereg iránt, mely teljes bizalmunkat bírja s amely csöndesen készülődik a revanchra, valamennyien, felekezeti és pártkülönbség nélkül írjuk alá ezt a peticiót egy törvénytelen ítélet revideálásáért, hogy térjenek vissza hatalmasaink a törvényhez, az igazsághoz, s hogy végre ismét biztosságban, békében és egyetértésben élhessünk!

Éljen Franciaország!

Esterházy levelel.

Páris, augusztus 4.

Bertulus vizsgálóbíró erélyének köszönhető, hogy Esterháznak nemcsak hamisításai, hanem közönséges csalásai is kiderültek. Emlékszünk még arra, hogy a haditörvényszék teljes elégtételt adott a gyanúsított Esterháznak, a törvényszék elnöke maga sietett őt üdvözölni és ma már bizonyos, hogy Esterházy őrnagy, a francia becsületrend tisztje, a leggyalázatosabb módon fosztotta ki a legközelebbi rokonait.

Már a napokban meghozta a táviró azt a rövid hirt, hogy Esterházy unokaivérétől, gróf Esterházy keresztélytől és ennek anyjától egész vagyónukat kicsalta, körülbelül negyvenezer frankot, azzal a mesével, hogy szoros összeköttetésben áll

No, itt az egyezés nem lehet valami nehéz.

A könnyű, homokjáró kocsik csodálatos vékony kerekei nyomát nagy, széles nyomok kezdik fedezetni az uton. Kévék és kereszttek között ismét a komoly nagy ökrök viszik a vasbikát s ha jó helyre érnek vele, azonnal be is fűtik. A köszénfüst ismeretlen szaga terjeng szét a tájon, le a pusztalegelőkig, ahol a cséplődob bugását hallva, mérgesen bögi vissza a választ valamely fiatal bika. Itt is bugás, amott is, a gépek járó kéményei mindenütt füstöt eregetnek. Másutt lovak forognak körben s a hajtóember így szól nekik:

— Hajrá.

Máskor sohasem mondja ezt a lónak, máskor a g y ü-vel nógatja. A változás talán azért van, mert a lovak most nem egyenesen előre indulnak, hanem körben forognak az ágyon.

Nem sokkal ezután a szélmalomok is jobban forogtatók, mint eddig. Minden kis szél elébe odatologatják az egész tetőt és forognak folyton a kövek. A szélmalomár most arat. Jön egy kocsi s elmegy, jön a másik s

szintén viszi hazafelé a lisztet. Nem sokat: egy zsákot, két zsákot, csak hogy ez a frissből való legyen. Az aztán megint nagy nap, mikor ehhez a liszthez fog az asszony, hogy megdagassza.

— Holnap új buzából sült kenyér lősz — mondja a gyerekeknek.

Ennél különb öröm nincsen a világon már ismét. A gyerekek ezen éjjel nem igen alszanak. Hisz anyjuk hajnalban a dagasztáshoz lát, már figyelve nézik e munkáját apró, csillogó szemek. Mikor a szakajtóból a megkelt kenyér a széles lapáton a kemenczébe vándorol s szájához teszik a tévét, gondolkozva szemlélik e különféle dolgokat. S egyszer csak a lapáton előjön a kenyér. Friss, illatos, oh, de valami fölséges lehet. De hülését várni kell s addig apjukhoz szaladnak:

— Apám! apám! — kiabálják — új buzából van már kenyér . . .

Tíz hónap munkájának első eredménye ez. A gazda bicskáját előveszi s kicsattantja. Balkézze a kenyeret fogja meg, jobbában a bicska, annak hegyével a kenyérré kétszer kelesztet vet. S megszegi.

Tömörköny István.

Rotschild hároval, aki barátságból a pénzére huszonöt százalék kamatot fizet. Ezt a meglehetősen együgyű mesét azonban Esterházy őrnagy a gonoszterv jártasságával ügyesen készítette elő és hitette el. Kiderül ez azokból a levelekből, amelyeket unokafivéréhez intézett és amelyek a mostani vizsgálat során napfényre kerültek. Ezek a levelek teljes egészében ismertetik meg a család Esterházyt és ha tárgyuknál fogva nem is bizonyítják egyenesen Dreyfus ártatlanságát, fényesen dokumentálják Zola igazát.

Az első levél, amelyet Esterházy a fiatal Keresztély grófhhoz intézett ennek apja halála után, a többek között ezeket mondja:

„A Bonaparte-lyceumban barátja és pajtása voltam báró Rotschild Ödönnek. Néhány év előtt, mint a zsidó Cremieux-Foa kapitány párbajsegédje, majd az esküdtszék előtt, mint szakértő párbajügyekben, végül Mayer százados és Mores marquis párbaja alkalmával sok szolgálatokat tettem a zsidóknak, amelyekért báró Rotschild Ödön halás. Ezt az összeköttetést, melyből atyádnak is többször volt haszna, szívesen felajánlom neked és anyádnak, feltéve, hogy diszkrecziótokra számíthatok. Azt ajánlották nektek, hogy pénzetekért elsőbbségeket, ottomán bank-részvényeket, török járadékokat és egyiptomi kötelezvényeket vegyetek. Hülyének vagy gazembernek kell annak lenni, aki ilyen idősen török értékek vételét ajánlja. Tőzdespekulációkról beszélsz; sohasem tanácsolnám, hogy a tőzsdén játszatok, mert minden tőzdespekulációnak rossz lehet a vége.“

Ezt a szép és üdvös tanítást Esterházy maga nem igen fogadta meg. Szorgalmasan játszott a tőzsdén és a bordereau az őrnagy kézírását legelőször börziánerek ismerték fel. Levelében azt mondja továbbá, hogy báró Rotschild egy üzleiben részesíti, amelynél havi részletekben huszonöt százalékos kamatot fizet. Ha rokonai is részesedni akarnak ebben az üzletheben, pénzüket akármikor visszakaphatják. E levél következtében gróf Esterházy Keresztély és anyja 38.500 frankot adtak át az őrnagynak, aki egy ideig pontosan fizette is a huszonöt százalékos kamatot. Mikor azonban ez év januárjának elején Esterházy jelleme nem nagyon kedvező világításban lett ismeretes, Keresztély gróf nyugtalan lett és visszakérte pénzt. Erre az őrnagy felmentése után két héttel ekképen felel:

„Míg a Zola-pör befejezve nincs, bizonyos bankházakba be nem tehetem a lábamat, mert ez könnyen gyanuba keverhetne. Mindent meg fogok tenni, amit kérek, míhelyt ennek az ügynek vége lesz. Türelemmel várom a Zola-pör végét, hogy elhatározhassam, hogy melyik párthoz csatlakozzam. Mindenesetre ez a pör nagy hiba volt. Ha jól végződik, úgy 500.000 frankot követelünk Dreyfus Mathieu-tól, 200.000 frankot Zolától és 200.000 frankot a „Figaro“-tól, ha ennek az összegnek csak harmadrészt kapjuk is meg, úgy is jó.“

Akkor aztán végrehajthatjuk tervünket és más éghajlat alatt telepedhetünk meg. Mindenesetre hevesen cselekszel, ha egy idegen nyelvet megtanulsz.“

Egy másik levélben pedig ezeket mondja:

„Most a „Figaro“-val tárgyalok, ezenfelül egy angol sollicitor közvetítésével az angol lapokkal igyekszem valami arrangement-t elérni. Ha mindennek eredménye lesz, megjelenek a választók előtt, hogy a kamarába mandátumot nyervek. De egy választási campagne vezetéséhez pénz kell. Te leszel az első, akinek sikereimből haszna lesz.“

Keresztély gróft azonban ezek a levelek nem tudták megnyugtanni, miután Párisba jött ahol a Rotschild-bankházban értesültek, hogy Esterházy őrnagynak sohasem volt ott letétje. A negyvenezer frank elveszett. Természetesen azonnal megtették a feljelentést, de akkoriban Esterházyt a közönséges család miatt sem márték bántani és öt hónapig mi sem történt a bünyvádi feljelentés ügyében. Csak Bertulus foglalkozott komolyan az ügygel és csakhamar kétségtelenül ki-

derült — a levelek és a károsultak vallomása alapján — hogy Esterházy közönséges esaló.

Az őrnagy pártján álló lapok még erre sem teszik le a fegyvert. A „Jour“ Esterházy leveleit csak kivonatossan közli és azt írja, hogy Keresztély gróf sokaig élt unokafivére kegyelméből és csak a Dreyfus-syndikátus rábeszolására küldte el Bertulusnak a leveleket, aki gondoskodott azután, hogy ezek a nyilvánosságra kerüljenek. A „Jour“-nak ez a megjegyzése nem igen fogja megvigasztalni magát Esterházy őrnagyot sem.

TÁVIRATOK.

Bismarck halála.

Bismarck a koporsóban.

Hamburg, augusztus 4.

A „Hamburger Nachrichten“ ma egész határozottan megegyezik azt a hírt, mintha valaki az elhunyt Bismarckról vázlatot készített volna. Még nagy művészek, akik pedig Bismarck herceggel évek óta barátságos viszonyban éltek, sem érezték azt a hajlandóságot magukban, hogy a nagy halottat nyugalomban is és a halottasszoba békéjét vázlatok felvétele készítésével zavarják. Még az is egész határozottan ki van zárva, hogy valaki titokban belopózott a szobába és ott felvételt csinált volna, mert a koporsót állandóan őrizte két erdész, akik ezt meg nem engedték volna.

A „Hamburger Nachrichten“ szerint téves az a közlés is, hogy a halott konzerválása nem sikerült. Ellenkezőleg áll a dolog. A holttest konzerválása nagyon jól sikerült és a családnak nagy vigasztalásul szolgált az, hogy a nagy halott arcvonásai a koporsó leszegezéséig megtartották azt a békés kifejezést, amelyet a halál után mutattak. A fej gyönyörű alakja, az arc jellemző vonásai, még a puhább részek sem változtak meg a legkevésbé sem. A nagy halott arckifejezése a legutolsó pillanatig, amíg csak látni lehetett, olyannyira meghatotta az egész családot, hogy beszentelésekor alig tudott megválni tőle. (N. Fr. Pr.)

Gyászszertartás Berlinben.

Berlin, augusztus 4.

A Vilmos császár emlékére emelt templomban Bismarck herceg halála alkalmából a gyászszertartást Faber udvari lelkész végezte. Imájában elmondta, hogy a nép gyászruhában járni az Isten színe elé azért az emberért, aki által egy néppé lett. Németország benne legnagyobb fiát siratja. A királynak a legdrágábbat adta, amit alattvaló adhat: igazlelkűséget és hűséget. A király viszont megajándékozta a legbecsebbel, amit fejedelem ajándékozhat: feltétlen bizalmával. Mindaz, ami egy hazafira nézve lélekemelő, Bismarck nevéhez fűződik. Szónok beszéde végén azzal a kérelemmel fordul Istenhez, hogy a császár mellé hűséges és bölcs tanácsadókat adjon, akik hathatósan segítsenek a béke fenntartásában a Poroszország és a birodalom jólétének előmozdításában.

A karénekeket az opera kara énekelte. A gyász-istentisztelet után a császári pár elhagyta a templomot.

A diszszád elvonult a császár előtt. A mai nap alkalmából valamennyi bank és sok üzlet zárva maradt. A legtöbb házban a lobogó félárhoczra van eresztve. Nagyon sok gyászlobogó is látható. Sok ablakon gyászdíszítés van és különösen az elhunyt herceg arcképei és mellszobrai virágfüzérékkel és fekete díszszel vannak körülvéve.

Az osztrák hivatalos lap Bismarckról.

Bécs, augusztus 4.

A „Wiener Abendpost“ Császár és kancellár czímen a következőket írja:

Lapidáris szavakból alkotott emlékoszlop az a leirat, amelyben a német csá-

szár Bismarck herceg emlékezetét ünnepli. A császárnak ez a siratója magasröpti gondolataival és költői szárnyalásával mélységesen meg fogja örvendeztetni a német nép szívet. Öregbiteni fogja ez a tisztelet a fenkölt lelkű uralkodó iránt, aki oly igazán királyi módon tud jutalmazni. Sikeresen utját fogja ez állni azoknak a csunya üzemeknek is, amelyekkel a csak imént elhunyt agg kancellár tekintélyét igyekeztek a császár ellen kijátszani. Hogy Bismarck nyelvkincsének egy szikrázó mondatával éljünk: az elhunyt herceget új Cid Campeadorként lóra akarták ültetni és harcba vinni a császár ellen. Az elfogulatlan közvéleménynek aligha volt szüksége Vilmos császár fenkölt szellemű megnyilatkozásaira, hogy ebben az áldatlan dologban a helyes álláspontot megtalálja. Bismarck herceg mindig azt tartotta legnagyobb dicsőségének, hogy erős oszlopa a királyságnak, nem tarthaták tehát semmiképpen sem megtisztelőnek emlékező nézve, ha azokat az ellentéteket, amelyek a császár és az ő véleménye között felmerültek, lármás szándékosággal előhurczolták. Érezni fogja a német nemzet igazságérzete azt is, hogy itt igen egyenlőtlen a pör, egyrészt a csacska leleplezési mánia és másrészt ama tartózkodás között, amelyet az uralkodó méltósága parancsol. Megelégedéssel konstatáljuk, hogy itt nálunk is egyértelmű volt a közvélemény ítélete főképp a sajtóban és növelte annak erejét az a tisztelet, amelynek Vilmos császár a Habsburg-monarchiában örvend, mert népünk a legtisztelendőbb rokonszenvvel viseltetik az iránt az uralkodó iránt, akit magasztos hivatásának legideálisabb felfogása tölt el, akiben a világ nagyértékű személyes garanciáját látja a közép-európai béke-szövetésnek és akit császári urunkkal a személyes hű barátság köteleke, fűz össze.

A békekötés.

New-York, augusztus 4. Amint a hírlapok Washingtonból jelentik, Cambon francia nagykövetet értesítették, hogy a manillai öblöt és a kikötőt, valamint magát Manila városát sem adják vissza Spanyolországnak.

New-York, augusztus 4. A békeföltételek Spanyolország részéről elfogadottaknak tekinthetők, anélkül, hogy Spanyolország azokon nevezetes módosítást kívánna. A tegnapi tanácskozás e tekintetben minden kétséget megszüntetett és arra mutat, hogy a tárgyalásokat gyorsabban fejezik be, mint ahogy várták. Cambon francia nagykövet valószínűleg pénteken vagy szombaton fogja átadni a Fehér-Házban a végleges táviratot, amely minden valószínűség szerint az azonnali fegyverszünetet eredményezné.

Madrid, augusztus 4. Ma ismét minisztertanács volt. A miniszterek a békekötés részleteiről megtagadnak minden felvilágosítást. A döntés valószínűleg holnap már ismeretessé válik.

Madrid, augusztus 4. Porto-Ricoból jelentik hivatalosan: San-Martin ezredet agyonlőtték, mert Poncét harez nélkül adta fel. Paig alezredes, akire ugyanaz a sors várt, öngyilkos lett.

HIRK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— A német császár utja. A tegnap elterjedt hírekkel szemben, hogy II. Vilmos német császár a hadihajó gyakorlatok alkalmából elmegy Fiuméba, a „Pol. Corr.“ illetékes helyről értesül, hogy az idej tengerészeti gyakorlatok véget értek. Ennélfogva alaptalannak azok a kombinációk, mintha a tengerészet még császárgyakorlatokat is tartana, melyekre a német császárt is meghívnák. Így tehát Fiuméba sem jön a német császár! Ellenben nejjével elmegy Velenczébe, hová október 12-én várják. Másnap a „Hohenzollern“ hajóra száll és Jeruzsalem felé megy. Valószínű, hogy

az olasz királyi pár ugyanakkor Velenczében lesz és üdvözlí a német császári párt Olaszországban.

— **Egy bíboros halála.** Lembergől táviratilag jelentik, hogy dr. Sembratowicz Szilveszter bíboros, a lemergi görög katolikus érsek ma délután meghalt.

— **Pusztító vihar.** Tegnap Arad megye keleti részén nagy vihar dühöngött, melynek emberélet is esett áldozatul. Így Soborsinban a még le nem tartott vetéseket ledöntötte s a kukoriczát nagyrészen elpusztította. Kujás község határában a jég nagy károkat okozott, de legnagyobb volt a vihar Trojás vidékén, ahol két áldozatot is követelt. Gligor Györgye és tizennégy esztendő fia épen a mezőn kapáltak, mikor a vihar kitört. Egy fa alá menekültek, de szerencsétlenségükre a villám épen abba a fába ütött le s agyonütötte az oltalomkeresőket. Holtan találták ott mindkettőjüket.

— **A csornai járás pusztulása.** A legutóbbi jégverés talán az ország egy részében sem vitt véghez oly rettenetes pusztítást, mint Sopron megye csornai járásában, ahol dr. Baán alispán intézkedésére most fejezték be a jégeső okozta károk összeírását, hogy az állami segélyt méltányosan osztassák ki. A járás összes kára meghaladja a negyedmillió forintot, s ez a nagy összeg szinte óriásivá válik, ha figyelembe vesszük, hogy az egész csak 5-6 község közt oszlik meg.

— **Hogyan ült Bismarck modellt?** A kölni Bismarck-szobor elkészítésével 1879-ben Schaper Frigyes tanárt bízták meg. A jeles szobrásznak azonban meg kellett elégednie azzal, hogy a kancellárt néhány sor közéről láthatta, mert a herceg egyáltalán nem akart neki „ülni”. Ehelyett rendelkezésére bocsátották a szobrásznak Bismarck teljes egyenruháját, amelybe egy berlini rendőrt bújattak, akinek ugyanolyan testalkata volt, mint Bismarck hercegnek. Őt érvel később ugyanennek a szobrásznak Bismarck hetvenéves születésnapja alkalmából a herceg mellszobrát kellett elkészítenie. Ez alkalommal szerencsésebb volt. Bismarck meghívta a művészt ebédre, bizonyára abban a hitben, hogy elég lesz, ha a szobrász őt ebéd közben hosszasan megfigyeli. De amikor az ebéd végeztével a herceg rágyújtott hosszuszáru pipájára, Schaper hamarosan előszedte műszereit és a szavakkal: „engedelmevel, fönység” elkezdte a kancellár fejét mérlegelni. Így aztán Schaper összes kollegái számára is megállapítható a hatalmas fej méreteit. Hogy a herceg az unalmas mérlegelés közben el ne veszítse türelmét, Schaper tőle telhetőleg mulattatni iparkodott őt és eközben egy mulatságos kis történetet mesélt neki, melynek megértéséhez tudnunk kell, hogy Bismarck egy ízben megnővesztette ősz körszakállát, amely azonban a kölni szoborral már nem állott összhangban. Egy lurkó — így beszélt Schaper — értesülvén róla, hogy Bismarck szakállt növesztett, fölmászott a szoborra és szappanhabból szakállt csinált neki. Persze pórul járt, mert csínjeért becsukták.

— Ezt meg kellett volna nekem sürgönyözni, — szolt erre Bismarck, — rögtön intézkedtem volna, hogy szabadon bocsássák.

— **Halotti ének.** Szomorú regényről ad hírt egy temesvári szűkszavú táviratunk, mely szerint a temesmegyei Battuceza községben egy menyasszonyi fehér ruhába öltözött fiatal leány holttestét dobta ki a Maros folyó. Lábán lakkezipő, nyakán igazgyöngy volt. A halott személyazonosságát eddig nem sikerült megállapítani, bár a csendőrség erélyesen nyomozza a rejtélyes esetet.

— **Márványszobor a Marosban.** Érdekes leletre akadtak tegnap reggel Aradon a munkások, kik az épülő igazságügyi palota közelében a Maros partját erősítik. A cölöpök leverése közben az egyik oláh munkás valami gömbölyű kemény tárgyat érzett talpa alatt a vízben. Lenyult tehát és megtapogatta, mire felkiáltott:

— Un cap e aci! (Egy fej van itt!)

Tovább is fogdossa a rejtélyes tárgyat.

— Si un grumaz este aci. (Nyaka is van), szolal meg újra.

A többi munkás is odagyűlt ekkorára s a felfedezőnek különös dolog jutott eszébe:

— Lam prins pe domnul Krivanu. (Megtartam Kriványt.)

Azután nekiálltak, kihúzták a titokzatos dolgot a vízből. Csakugyan feje is volt, nyaka is, de a dereka hiányzott. Nem is volt annak sohasem, mert a vizalatti ember egy mellszobor volt, melyet felvittek a város házára. Sok idő telt el, míg lemosták róla az iszapot és csak akkor tűnt ki, hogy nem volt felesleges munka a leletet behozni. A mellszobor karrarai márványból készült, férfi ábrázoló alak; arcának nagyrésze le van surolva, valószínűleg a hajók dörzsölték le, de azért látszik, hogy művészi kéznek a munkája. Gondor haja van, hármastokája s az arc épen maradt részen több ráncz látható, ami arra vall, hogy idős férfi lehetett a szobor eredetije. Eredetere nézve azt állapították meg, hogy az nem valami antik munka, hanem valószínűleg Harsch osztrák tábornokot ábrázolta. Az 1848-9-iki szabadságharc idején dönthették le azt a szobrot a magyarok s dobhatták a Marosba. Kár, hogy épen az arcát rongcsolták össze a hajók. Az érdekes szobrot egyelőre a városházán őrzik.

— **A debreczeni dalosegylet Spanyolországban.** A debreczeni dalosegyletet — mint levelezőnk írja — Spanyolországból meghívták, hogy Madridban rendezzen három hangversenyt a spanyol-amerikai háboruban elesett harcosok hátramaradottainak fölsegelésére. A debreczeni dalosegylet erre a meghívásra konstantinápolyi sikeres hangversenyzésével szolgált rá és az ottani spanyol konzul kezdeményezésének köszönhető a megtisztelő meghívás. A spanyol érdekltség úgy akarná, hogy a debreczeni dalosegyletnek teljesen díjmentes jegyeket eszközöljön ki. Mégis aligha lehet a dologból valami, mert Spanyolország kicsit messzire van Debreczentől.

— **A megszőkött herceg.** Auersperg Ferenc herceg néhány hónap előtt, mint akkoriban megírtuk, Bécsből hirtelen Amerikába utazott anélkül, hogy tetemes adósságai ügyében bárminemű intézkedést tett volna. Azóta az újságok, főleg az amerikai lapok sokat foglalkoztak a megszőkött herceggel és a többek között azt is írták róla, hogy egy nagy amerikai szálloda liftjénél alkalmazták. Más hír szerint pedig pinczér lett belőle. A „New-York Times” egy munkatársa nemrégiben felkereste a Brooklynban lakó herceget és látogatásáról lapjában a következőket írja: Auersperg herceg igen szívesen fogadta az újságírókat és hosszasan elbeszélte neki helyzetét. A szóbeszéről írt híreket hazugoknak mondotta, amit pedig kalandos foglalkozásairól írtak, annak épen séggyel semmi alapja sincs. A herceg ellenkezőleg tudományos élet pályára lépett és orvos szándékozik lenni. Hallgatója a brooklyni „Long Island College Hospital”-nak és eddigi vizsgáit sikeresen tette le. Ezt a hírt, mint a herceg mondá, a többi újságírók boszorkodva fogadták, mert ugy látszik, azt akarják, hogy egy Auersperg herceg Amerikában legalább is pinczér legyen. Bécsi adósságait a herceg rendezeti és így épenséggel nincs semmi oka, hogy ne menjen vissza Bécsbe, ha majd visszaváncsozik. Jövő ősszel, a mikorra megszerzi a doktori diplomát, el is látogat Bécsbe, de csak rövid időre. Amerikában marad állandóan, szanatóriumot fog építtetni és ennek vezetésére szenteli életét. Ez volt az oka, hogy Amerikába jött, mert szívből megutálta a bécsi könnyelmű életét. A herceg végül felkerde az újságírókat, hogy intencióit a közönség tudomására hozza.

— **Ruha-párbaj.** A biciklizdressz és a szalonkepes frakk érdekes párbajt vívott Harkányban, mint levelezőnk írja, s csak érdekesebbé teszi a furcsa párbajt az, hogy az országot porával belepelt sport-dressz legyőzte a baltermiek elismert championját. A párbaj leírása különben így hangzik: Tegnap volt Harkányon az Annabál. A nagy számban kirándult biciklizistákat Mendelényi főszolgabíró nem engedte be a bál színhelyére, mert dresszbe voltak öltözve. A megsértődött biciklizisták erre meguk közt száztíz forintot gyűjtöttek, amivel

aztán kupacizálták a cigányt úgy tizenegy óra tájt, hogy hagyja ott a bált a nekik muzsikáljon. A cigány elfogadta az alkut. Ott hagyta a tánczókat s egy külön helyiségben vidám nótákat huzott a mulató biciklizistáknak. Mendelényi be akart menni a terembe, ahol a turisták az elhódított cigány nótáira járták a tánczot, de a turista-rendező nem engedte be, azzal az okadatulással, hogy oda csak biciklizdresszben lehet belépni. Így hiúsította meg az Anna-bált Harkányon a biciklizisták lenézett ruhája. Az ügynek valószínűleg folytatása is lesz.

— **Megszőkött postamester.** Nem a szíve választottjával, hanem a kezelésére bizott ötszáz forintos pénzküldeményvel tűnt el Feldmann Márkné született Némethy Erzsébet asszony, aki az erszényi postahivatalban volt alkalmazva. A csendőrség keresi és táviratozta a budapesti rendőrségnek is, hogyha az asszonyka erre venné útját, kellő fogadtatásban részesüljön.

— **A bányász.** Stajerlakról borzalmas szerencsétlenséget jelent levelezőnk, mely pár nappal ezelőtt történt az ottani községbányák „Kübek-tárna”-ja közelében. Két tizenhét esztendő bányászlegény, Taubner György és Karmasin Nándor, a munkaváltás idején nem a „Kübek-tárna” felhuzógépéhez sietett, hogy azon jussan a felszínre, hanem egyet kerülve a föld gyomrában, az ugynevezett „Kolónia-tárna” felé tartottak, mert így hamarabb reméltek hazajuthatni. Ez utjukban, mely egyébiránt a szabályokba ütközik, egy szénbányásra akadtak, mely elzárta előlük az utat. A sötétben még el se tudtak igazodni, amidőn a magasból újabb kő- és széntömeg zuhant alá, egyik „óriás” a másik után ürült ki s a szerencsétleneket előbb eszméletüktől fosztotta meg, azután pedig lassan-lassan eltemette. Senkinek se lehetett sejtelme róla, hogy ott emberek járnak, segélykiáltásaikat se lehetett hallani s így csak másnap jöttek rá, hogy a két munkás hiányzik. Ekkor indultak keresésükre s nagy néhezen rájuk is akadtak. Taubner szinte csodálatos módon apróbb sérülésekkel megmenekült, mert bár ő is nyakig be volt temetve, mégis sikerült a megfulladástól menekülnie. Társának testét azonban a széntömegek összetörték s Taubner megrázóan ecseteli a szörnyű éj borzalmaikat.

— **A gyerek miatt.** Laczkó Gyula volt kohótulajdonos, későbbben pedig polgármester, tizenhétéves fia néhány évvel ezelőtt Budapesten föbe lőtte magát s meghalt. Megbukott az érettségén s nem bírta a szegényt elviselni. Az öngyilkosság híre lelkibeteggé tette a megzondolatlan gyermek apját, Laczkó Gyulát, s a haj évről-évre súlyosbodott. Most Kecskeméten laktak s Laczkóné a múlt héten július 29-én föl akarta hozni a hátvanhároméves emlert a Schwartzer-féle elmeorvóházba. Kőbányán öt percig állott a vonat és az öreg, aki utközben elég nyugodtan viselte magát, itt egy őrizetlen pillanatban eltűnt. A rendőrség rögtön megindította a nyomozást, az asszony száz forint jutalmat biztosított annak, aki megtalálja az eltűntet, mert félt, hogy öngyilkossá lesz. Tüvé tették egész Kőbányát, de nem találták sehol. Tegnap este került elő. Sirva járt-kelt Kőbányán, a kápolna-tér környékén, míg a villamos vasut megállóhelyénél a fáradságtól elájult és összerogyott. A rendőrök emelték föl s bevitték az elmeorvóházba.

— **Feloszlott fodrászgyűlés.** A fodrászsegédek ma este 10 órakor gyűlést tartottak a Vasváry Pál-utca 4. szám alatt levő vendéglőben. A gyűlés izgatott hangulatban folyt le és a szónokok oly hevesen támadták meg az ipartestületet, valamint a rendőrséget, hogy Naszády rendőrfogalmazó a gyűlést feloszlatta. Duschinszky Emil volt az első szónok, ki az ipartestülettel azzal vádolta, hogy csak anyagi érdekből bitorolja a munkaközvetítést. Benyújtott egy határozati javaslatot, mely követeli a munkaközvetítést a szakegylet részére. Óváry József azt mondta, hogy az ipartestületnél sikkasztók és banditák vannak és ha a rendőrség razzitát akar tartani, ne a hajléktalanok menhelyére, hanem az ipartestülethez menjen. Schwarz Miksa szintén megtámadta az ipartestületet, de egyúttal a rendőrséget is, mert egyik hatóság elnézi a másik üzemleit. Naszády rendőrfogalmazó több ízben méltatlanságra intette a szónokot. Eközben óriási sajtó

madt, a segédek követelték, hogy Schwarz tovább eszéljen. Minthogy a szónok továbbra is és még élesebben támadta a hatóságot, a látma mindinkább növekedett, míg végre Naszády rendőrfogalmazó a gyűlést feloszlatta, amire a jelenvoltak igen izgatott hangulatban mentek széjjel.

— Sokoldalu tehetség. Az olvasottabb néplapokban az utóbbi időben gyakran jelent meg az az apró-hirdetés:

45 forint havi fizetéssel
6 százalékkal, pénzbeszedőt
keresek azonnali belépésre,
300 forint készpénzzel. Nép-
színház-utca 11., I. emelet,
ajtó 3.

Ez az eléggé óvatosan szerkesztett kishirdetés feltűnt a rendőrségnek, mely az utóbbi időben elismerésre méltó óvatossággal figyeli meg a kauziószedelgőknek nem épen ritka species-ét. A jelen esetben furcsa kis meglepetésben részesült. Ugyanis kiderítette, hogy az az uriember, ki hatszázalékos pénzbeszedőket kíván alkalmazni negyvenöt forintos nem megvetendő fizetésekkel, egy, a rendőrséghez igen közel álló, vagy legalább is állt egyén. Az illetőt Lázár Vilmosnak hívják és már eddig legalább is nagyon mozgalmassal multal dicsekedhetik. Eredetileg rajzoló volt, de úgy járt ezzel a mesterségével, mint a mesebeli Jancsi, kinek nehéz volt a czeruza. Ekkor felcserélte hivatását és munkásigátör lett, ami tudvalevőleg Magyarországon nem épen az utolsó kenyérkereset. Mivel azonban eléggé vigyázatlan volt nem a nemzetközi szociáldemokrácia szolgálatába állani, hanem fejőstehénnek képzelte a magyar nemzeti szociálistmust — csak kevés híve akadt. Megpróbálta hogy szociálistikus hazafiságot aprópénzre válthassa és felajánlotta szolgálatait a belügyminiszter urnak, mely egy „Magyar Munkás” című laphoz állítólag szubvenziót is ígért, de azt ki nem szolgáltatta neki, mert kitűnt, hogy a „Magyar Munkás” nem kellett senkinek. Így ismét új kenyérkereset után nézett és beállt munkás-detektívnek a rendőrség szolgálatába, csak hogy mint ilyen is inkább jobban jövedelmező üzletet után nézett, mint a munkásmozgalom megfigyeléséhez. Kirekedt tehát a rendőrségtől is, amire feltalálta mostani hivatását és felcserélt redaktornak. E téren igen sokoldalu tehetséggel látszik birni, mert lakása felett csak ennyi lapot hirdet:

Kikeriki úlcslap kiadó-vállalat.

Kenyer munkás-hetilap szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Magyar Czigányok Lapja szerkesztősége és kiadó-hivatala és

Országos Házassági Ügyvivőség.

Ezekhez kellett neki a pénzbeszedők. Jelentkeztek is néhányan, akik csak utólag tapasztalták, hogy be vannak csapva és ezért most feljelentést tettek Lázár Vilmos, a sokoldalu tehetség ellen.

— Gyanus halál. Mérei János vagyonos gazda Teremi-Ujfaluból elment egy ismerősének a temetőre Lukafalvára. Amikor innen hazatért, feleségét felakasztva találta. A szomszédjával szembesítették, akkor ismerte be, hogy az asszony föl volt akasztva s ő vágta le. Gyanu merült fel, hogy nemcsak a levágást, de az akasztást is a férj végezte. A rejtélyes ügyben nyomozást indítottak.

— A munkásokért. A legutóbbi időben sürűbben előfordult építkezési szerencsétlenségek alkalmából a kereskedelmi miniszter tudvalevőleg szigorú intézkedéseket léptetett életbe az ily sajnálatos esetek kikerülése érdekében. A miniszter azonban nem állapodott meg az építkezési szerencsétlenségeknél, hanem az óvó-rendszabályokat kiterjesztette a különböző gyárakra és műhelyekre is, amelyekre vonatkozólag az eddigi megiehetősön lanyha ellenőrzést hatályosabbá tette. Nem egy esetben megtörtént és a munkások ismételt panaszait emeltek, hogy a gyárak és műhelyek felügyelőivel

megbízott hatósági közegek előre értesítették a tulajdonost a megtartandó vizsgálat idejéről, amit a miniszter most határozottan megtilt. Az elsőfoku iparhatóságokhoz intézett rendeleteiben a miniszter különösen kiemeli, hogy a gyárak és műhelyek vizsgálása különösen egészségügyi és birtonsági szempontból mindenkör a legszigorubb alapossággal eszközöndök, a tapasztalatról pedig részletes jelentés teendő. Amennyiben a munkások panaszt emeltek volna, azok nemcsak a gyár vagy műhely helyiségében főnökeik jelenlétében hallgatóndók ki, hanem az előjáróság előtt is tehetnek panaszt, melyet a felügyelők az előjáróságnál tartoznak elintézni. A miniszter szigorú intézkedéseit magyarázza az a körülmény, hogy a felügyelők akárhányszor megvizsgálván egy-egy műhelyt vagy gyárat, mindent rendben találtak és ha a munkások részéről történt panasz, azt a főnökök jelenlétében nem igazolhatták, holott alig egy-két nappal a vizsgálat után is fordultak elő sajnálatos balesetek.

— Jellemes vőlegény. A hatodik kerületi rendőrkapitányságnál a napokban megjelent egy nő, aki elpanaszolta, hogy egy fővárosi napilap kishirdetése révén megismerkedett egy Weinberger nevű szabadkai mészárossal. A kishirdetések révén elhatározta, hogy jegyet váltanak és a mészáros feljött ezért Budapestre. A vőlegény azonban mindjárt kezdetben nagyon gyanusan viselte magát, mert azon kezdte, hogy négy száz forintot kért kölcsön menyasszonyától, majd visszatérve Szabadkára újabb ötszáz forintért sürgönyözött. A nő azonban megírta, hogy nem küld több pénzt, mire Weinberger egy levélben azt felelte, hogyha nem küldi el a pénzt, akkor kompromittálni fogja a lapokban. A nő ezzel a levéllel elment a rendőrségre, honnan táviratilag kérték Weinberger letartóztatását. A jellemes vőlegény azonban neszét vette a dolognak és idejekorán megugrott Szabadkáról.

Napirend.

Naptár: Péntek augusztus 5. — Róm. kath. Havi M. A. — Protestáns: Ozvald. — Görög-ország: (július 4.) Krisztina. — Zsidó: Ab. 17. — Napkél: 4 óra 28 perczkor. — Nugszik: 7 óra 11 perczkor. — Holdkél: este 8 óra 22 perczkor. — Nyugszik 8 óra 33 perczkor reggel.

A miniszterelnök fogad délután 4—5 óráig.
A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1 óráig és 3—6 óráig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12 óráig. (Múzeum-körút 4.)
Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Nemzeti múzeum régiségtár nyitva d. e. 9—1 óráig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (ez illag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Az iparművészeti múzeum nyitva 9—12 óráig és 3—5 óráig.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—8 óráig.
Bovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1 óráig.
Iparművészeti társulat kiállítása nyitva d. e. 9—1 óráig.

Magyar körképtársaság: A „Hódoló diszfelvonnulás”, Eisenhut nagy körképeinek előkészületei miatt egyelőre zárva van.

Deák-mauzóleum a kerespesi-úti temetőben nyitva este 5 óráig.
Az új országos kupolacsarnok megtekinthető 10—1 óráig 50 krajczár belépő díj mellett.

Az Aranyak.

Több lap azt írta, hogy Arany László halálával az Arany János családjának magva szakadt volna. Debreczeni tudósítónk azt írja, hogy Arany János atyafiai közül most is számosan élnek Nagy-Szalontán. Egyszerű, szürös atyafiak, földetűró emberek, mint amilyenek valának az Arany János szülei is.

Debreczeni tudósítónk Aran János nagyszalontai rokonairól a következőkben emlékezik meg. Nagyszalontán járva az Arany János családát akartam megtekinteni. Amerre végighaladtunk az utmutatómmal, a szekerek és talvigák portálhóba borították az utcákat.

Utközben szóba eredtünk egy öreg emberrel, aki köszöntésünkre csak a kezével érintette viselt karimás kalapját. A kalauzum kedélyesen részolt:

— No, né Janó bácsi!

Janó bácsi, akit különben Arany Jánosnak hívunk, édes unokatestvőre Toldi költőjének, két

ujjával megsodorintotta a bajuszát és úgy tetszett némi rátartással nézett ránk.

— Kálméd Arany János? — kérdeztem.

— A' volnék. Hát a tansurak mi járatban vagynak itt?

— Kélmédhez volna pár szavunk.

— Ki velle. Én szeretem a szózatot, kivált ha szépen megforgati, mielőtt kiadják.

— Volt itt egy másik Arany János is. Az a híres.

— A Jani... A Jani...

— Ismerte kend?

— Hogyne! 'iszen v é r b é l i m... Együtt nyóttunk fel, de sokat is megtorkoláztuk egymást, mikor süvölvények voltunk. Ű aztán elment, ur lett, én meg ithub maradtam. Ű aztán meghót szeginy, de jó ember volt pedig, a lelmem; én meg most is viselem a bőröm ebben a porciós világban.

— Milyen ember volt az a maga Jani rokona?

— Nagyon hallgati ember volt, de a jegyzőségben kiértette magát, ámbátor, ugy vélekszem, hogy jobban huzódott a verselés mesterségéhez. Aztán m a r a d i ember volt, olyan egy helyen üldögél, mert heteken át elkönyökölt a könyvein. Pedig kár írta, mert jó gazda vált volna belőle; ész dögában pedig igen-igen jeleskedett.

Az öreg ember aztán készséggel elvitt Arany Sándorhoz, aki Arany János egy másik unokatestvérének az unokája, javakorabeli ember, feleséges, két gyerek apja s arról nevezetes, hogy a régi Kölesér, most Arany János-utczában lakik és tulajdonosa ugyanannak a háznak, amelyben Toldi nagy költője született. Csakhogy akkoriban a portán alacsony, nádas ház volt, mely az udvar végében a jelenlegi göré és istálló helyén állott, míg Arany Sándor mostani lakóháza az utca vonalán huzódó beránayal egy vonalban van építve. Arany Sándor-nak a felesége szintén született Arany, (Sáranak hívják, a leányukat pedig Juljakának). Földmivelők. Beszéltem nekik a rokonaikról.

Az öreg Arany a fejét csóválta:

— Tudom, hogy nagyhírűek lettek Jani és a Laczi fia is, de azért koporsó a vége mindennek.

A mellőzött kulturegyesületek.

Tizenegy hosszú évig fáradozott Porzso Kálmán, hogy a vidéknek is legyenek muzeumi és könyvtárai. Czikkeket írt, röpiratokat adott ki, tetel és szóval agitált ennek a czélnak szolgálatában, míg végre sikert aratott. A muzeumok és könyvtárak országos bizottsága megalakult. E bizottság tagjai kétféle módon jutottak állásukhoz: választás és kinevezés útján. A választottakról nem esik szó. Azok a czél érdekében dolgoznak. De annál több szó fér a kinevezettekhez, jobbára a nemzeti muzeum tisztviselőihez.

Nemrégén közöltük Porzso Kálmánnak Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett különvéleményét, melyben épen azt mondja el, hogy a kinevezett tagok, a nemzeti muzeum tisztviselői, nem járnak el egészen méltányosan a segélyek kiosztásánál. Mintha azt hinnék, hogy ezen a világon csak ásatni érdemes, minden segélyt ásatásokra szavaznának meg. Szóval: ék a szó szoros értelmében „a föld alól” akarnak kultúrát teremteni.

A római cserépkutatókat, ugy látszik, nagyon bántotta Porzso levéle, mert a maguk részéről átiratot intéztek Széll Kálmánhoz, mint az Országos muzeum- és könyvtárbizottság elnökéhez. Faj nekik, hogy az „Országos Hirlap” s vele még néhány ujság Porzso mellé állott, aki elvégre mégis csak igazságosabb és az állami támogatásból a három magyar kulturegyesületnek is szeretne juttatni, nemcsak a dicső turóc-szentmártoni tündetőknek. Átiratot fogalmaztak tehát s azt mondják, hogy miután a Porzso különvéleménye a lapokba került, ék sem térhetnek ki a „kellemetlen kötelesség” alól, hogy átiratukat nyilvánosságra hozzák.

A kellemetlen kötelességet egyébiránt az országos muzeumi bizottság főfelügyelőse elég kellemetlenül teljesíti. Mert Porzsoznak sok szemrehányást tesz, sőt eljárását egyszerűen öszszeférhetet-

Iennek is mondja tikári állásával, de azért nem tagadhatja el, hogy a segélyt a három kulturregysülethez csak 1898-ra adta meg, ellenben az 1897. évi előirányzatban mellőzte őket. Egyáltalán csak úgy tudja a nyilatkozó főfelügyelőség legalább a látszatot megmenteni, hogy egyszerre két esztendő előirányzatáról beszél. Így aztán látszatra igaz van, mert az egyik év előirányzatában megtalálható a három kulturregysülethez szánt segély, de viszont Porzsoltnak is igaz van, mert a másik év előirányzatából meg hiányzik a segély. A különbség csak az, hogy a segély abból az előirányzathibányzik, amelyre már van pénz és abban van meg, amelyre csak lesz pénz. Ha ugyanis lesz. Turócz-Szent-Márton tehát pénzt kap, a kulturregysületek pedig ígéretet. Ilyen körülmények közt pedig érthető, ha a főfelügyelőségnek a nyilatkozat — kellemetlen kötelesség.

Nagy jövedéki kihágás.

A kolozsvári pénzügyi körökben néhány nap óta bizonyos fokú forrongás van, amelynek keletkezése a Sigmond-féle szeszgyárban megállapított és ez idő szerint szigorú vizsgálat tárgyát képező jövedéki kihágásra vezethető vissza.

Néhány pénzügyi intézet, amely a Sigmond-testvérek cégével üzleti összeköttetésben áll, viseli ennek a teljesen indokolatlan érzékenységnek első sorban a kárát, mert a közönség, nem tudni mi okból bizalmatlanná lett és takarékbetétét ki kezdi venni olyan rohamos sietséggel, hogy a pénzpiac a nagyobb igények azonnal való kielégíthetősére előrelátó intézkedéseket kénytelen tenni.

És mindez arra a vaklirre vezetendő vissza, hogy a Sigmond-cég fizetése képtelenné lesz. Bár ezt a fölfevést mindeddig semmi sem igazolja, mert az a jövedéki kihágás is, melynek híre a kolozsvári izgalmat előidézte, még oly embrionális stádiumban van, hogy annak miként való befejezése senki által, legkevésbé a teljesen tájékozatlan közönség részéről előre nem látható.

A Sigmond-cég előadása szerint ő maga lett volna az, mely a pénzügyigazgatóságnál megtette a följelentést, hogy az ő szabadraktárából meg nem adóztatott szeszmenyiségek elloptak. Egy esetben a cég nemcsak az elloptott szesznek az értékét — háromezer hektoliterről beszélnek — hanem az azért megfizetett adóösszegnek kárát is szenvedti. A törvény által előírt nyolcszoros bírságolás azonban nem szabható ki a cégre, mert ő maga jelentette fel a hiányt.

Hangsúlyozzuk, hogy ez a cégnek az előadása, amelyvel szemben az hirdik, hogy a vizsgálatot a kolozsvári pénzügyigazgatóság hivatalból indította meg és az ennek nyomán megállapított nagymérvű szabálytalanságokkal szemben a cég tulajdonosai egészen konsternálva voltak. A pénzügyigazgatóság a cég által lefektetett helyezett „fedezetet” elégtelennek találta és a Sigmond-testvéreknek ismeretes ingatlan vagyonára sálogjogi bekebelezést fogantatott.

Súlyosan kompromittálva látszik néhány pénzügyi közeg, kiknek előleges beleegyezése nélkül a szabadraktárból egy csöpp szesz ki nem volt vihető, de nem egészen ártatlannak látszik a gyárnak egyik volt alkalmazottja is, aki csak nemrég költözött el Kolozsvárról.

Minderről szeltyben beszélnek és miután a Sigmond-cég tulajdonosai nemcsak a kereskedelmi világban, hanem társadalmi és nyilvános szereplésükkel is elsőrangú pozícióban voltak Erdélyben, a dolog cause celebre lett, melynek kína volt elől elzárkózni nem lehet.

Azt is beszélnek, hogy a cég viszonyai tényleg megrendültek és ezt különösen két körülménnyel bizonyítgatják. Egyik körülmény az, hogy a kolozsvári takarékpénztár, amely 300.000 forintos kölcsönt adott volt a Sigmond-cégnek, az ez évben esedékessé vált 95.000 forintos részlet még nem fizetéseért kénytelen volt a végrehajtási jogot az adós cég ingatlanaira feljegyeztetni. A másik az, hogy Sigmond Dezső, a cég beltagja, Kolozsvár eddigi első virilise, az ez évben összeállított választói névjegyzékből adóhátralék miatt kimaradt.

Ily körülmények között nem esoda, ha Kolozsvár közönsége igaztalanul lesi az ügy további bonyolalmain.

Itt Budapesten ma az a hír járta, hogy a pénzügyminiszterium a cég megkeresésére a jövedéki kihágás tárgyában kedvező végzést adott.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Duse Párisban. Duse Eleonora most egy párisi boulevard-színház igazgatójával tárgyal és ha az alkudozások eredményre vezetnek, november 1-től február 1-ig a francia fővárosban vendégszereplni fog. Ezuttal teljesen új repertoire-ral megy majd Párisba.

* Mellőzött magyar festő. A bécsi képzőművészeti akadémián, úgy látszik, sokalták, hogy három magyar növendék is kapott kitüntetést. A „Fremdenblatt”-ban olvassuk, hogy a pályázó festmények közt volt egy, amely a többi kiállított műnek jóval fölül állott. Ezt a képet véletlenül egy magyar művésznövendék, Dussek Ede Adorján készítette és így mellőzését könnyű megérteni. Az említett tekintélyes lap kritikusa azt írja, hogy a kép — amely egy vázonszelédnek udvarló huszárokat ábrázol — nem közönséges tehetségére vall. Nagy természetességgel, erős színérzékkel és fejlett technikával készült, Dussek különben állami ösztöndíjjal ment ki Bécsbe, most pedig fölvetették Pochwalski mesteriskolájába, ahová ugyancsak nehéz bejutni. Ez is elégtételt szolgálhat neki a mellőzésért.

* Az új parlament freskói. Az új parlament belső építési munkái serényen haladnak előre s az egyes termek mind szebben kezdenek kibontakozni. Steindl Imre professor egész nyáron át dolgozik s majd csak az ősz közepén megy szabadságra, amikor már akadémiái székfoglalóját is megtartotta. Igen szépek ígérkeznek az a folyosó, amely a kupolacsarnokot a képviselőház termével összeköti; ennek a freskóit Vajda Zsigmond művésznök festi, aki októberre már el is készül a reá bízott munka e részével. A nagyarányú freskók, melyek 170 négyzetméter foglalnak el, már ott pompáznak a folyosó plafonján. A freskók a magyar mitológiából vett jeleneteket ábrázolnak és már ott látni a csodaszarvas regéjét, a csodakardot, Emese álmát, a hadak útját stb. A többi munkálatok is serényen folynak és illetékes helyen meg vannak róla győződve, hogy az új parlamenti épületet az 1900 év őszén megnyithatják.

* Új eredeti darabok. A Magyar Színház igazgatósága előadásra elfogadta Bosnyák Zoltánnak „Ozra” című háromfelvonásos társadalmi drámáját és Faragó Jenőnek ugyancsak háromfelvonásos „Vasuti baleset” című énekes bohóságát, amely utóbbinak zenéjét Márkus Dezső, az Operaház karmestere írta.

* 11,000 forint végkielégítés. A Magyar Színház igazgatósága tegnap ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy Relle Ivánnak, a színház volt igazgatójának — akinek tíz évre szóló szerződése volt — a szerződés felbontásáért tizenegyezer forint végkielégítést ad. Relle az ajánlatot elfogadta és az említett összeg első részletét már fölvette. Az egészet három részletben kapja meg. Relle különben vidéki színházigazgató lesz; ez idő szerint a szegedi és debreczeni színházakra pályázik.

Szent István szobra.

A budai emlékek sorozata a legközelebbi jövőben ismét megszorodik egy fényes alkotással. A kormány által Strobl Alajosnál megrendelt Szent István szobra, mely a budai Mátyás templom előtt elterülő térről lesz hivatva hirdetni nagy királyunk dicsőségét, már csaknem készen áll a mesternek bajza-utczai műtermében. A monumentális emlékmű alapzata haraszti fehér mészkőből készül, de a főalak, a négy oldalrelief és az alapzat négy sarkán álló oroszánok ércbe öntetnek.

Csaknem száz mintát alkotott Strobl a szoborról, míg végre a bizánczi stílusban állapodott meg. A büszkén, mereven álló paripán ég felé emelt arccal ül a szent király, jobbjaiban leg-

nagyobb alkotásának symbolumát — a kettős keresztet emelve magasra. Arczán Istenbe vetett bizalom és magasztos áhitat ül. Feje fölött a szentek arany diaskoronája ragyog. Izmos haljjával keményen tartja a ló zabláját.

A főalak ruházata volt a legnagyobb nehézség, amelyvel az alkotó művésznök megküzdnie kellett. Tanácskozott Szent István korának legkiválóbb ismerőivel, alaposan végigtanulmányozta a kor irodalmát, kimerítő kutatásokat tett a muzeumokban és végül eldöntötte ezt a kérdést is. Egyszerű, sima, ingforma csuha és leomló palást adja a szent király ruházatát. Egyszerű, nagyon egyszerű minden, de jobb, a kor lüségének, Szent István jellemének megfelelőbb nem is lehetne, A gáncoskodó kritika talán találhat kifogásolni valót ezen a főalakon, de azt nem tagadhatja el, hogy Strobl szobra minden ízében — magyar!

Az alapzat négy oldalát négy relief díszíti. Minden relief egyik nagyobb jelentőségű eseményét mutatja be a nagy király életének.

Az első reliefen Szent István a trónján ül és népének hódolatát fogadja. A dombormű többi alakjai Magyarország akkori foglalkozásait mutatják be, a harczost, a földművelőt, a papot, a bizalmasan a királyhoz simuló gyermeket és az írástudót, aki Klio táblájára vési urának böles szavait.

A második relief szent István egyházi alkotásairól emlékezik meg. A mély hódolattal telt építőmester térden állva mutatja föl az első templom mintáját királyának, ki főpapjai környezetében jelenik meg.

A két kisebb relief a koronázás ünnepélyét, és a pogány magyarok megtérését ábrázolja. Az egyikben a király fejére teszik a koronát, a hatalom örök jelképét; a másikon fél térdet hajtván esküsznek föl a megtérők az új hitre. A háttérben elmosódva állanak a Hadur tiszteletére emelt máglyák romjai.

És a négy sarkon hű testőröként állanak a bizánczi stílusban faragott oroszánok.

A szobor alakjai életnagyságnál nagyobbak. A legnagyobb alak természetesen szent István, az életnagyságnál félszerre hatalmasabb arányokkal. Ugyancsak ilyen nagyságu szent István lova is, melyhez a mintát a királyi istálló szolgáltatotta. Izmos, széles szügyű, spanyol ló, melynek erei kötélvastagságra dagadnak ki a hór alól. Erős fejét büszkén emeli a magasba, mintha neki is része lenne abból a dicsőségből, amit ura szerzett magának.

Magának a királynak alakját a művész egy athléta-termetű kapuczinus-barátról mintázta, akit szerzete rendelt ki a nemes cél érdekében a mester szolgálatára. Sokáig vitakoztak azon, hogy megfizesse-e Strobl a barát fáradságát, míg végre is a mester maga hozott salamoni ítéletet.

— Én megfizetem, maguk pedig odaadják a pénzt a szegényeknek.

Ez ellen már az örök szegénységet fogadó rendnek se lehetett kifogása.

Érdekes alak ez a szörcsuhás szerzetes. Izmos termete, leomló szakállával összefolyó bajusza, tonzurás feje, nagy szenvedések szántotta arczarázdái olyan hatást tesznek az emberre, mintha Krisztust látná maga előtt, amint Pílatus kivezeteti a vért kívánó tömeg elé és rámutatva, mondja:

— Ime, az ember!

Órák hosszat áll a szerzetes a kívánt pózban, anélkül, hogy egyetlen vonása is megmozdulna. A mester tanítványai nem egyszer mondták már neki:

— Szent atyánk, nem is kellene önt ki-faragni, csak egyszerűen odaültetni a lóra. Senki sem gyanítaná, hogy élő alak ül a nyeregben.

A szerzetes nem válaszolt a bókra, nem köszöntö meg, még csak nem is mosolygott. Ez dicséret, ezt nem szabad meghallania.

A szobor reliefjeinek mellékalkaljai mesteri portraijai Strobl barátainak. Ott láthatni Steindlt és Hausmannit, a nagynevű építész mérnököket, de ott láthatni magának a mesternek érdekes fejét is,

amint a háttérben meghúzódva figyel a király szavaira.

És ami a legnagyobb becsét adja a nagyszabású munkának, az nem más, mint hogy a mester az utolsó vonást is sajátkezűleg csinálta a szobron.

— Minden ízében az anyém, emlegeti is elégtelen mosolylyal, ha a szobráról esik valami szó.

És a művész fájdmával néz amaz óra elé, melyben meg fog válni legkedvesebb alkotásától.

Strobl elveszti — mi megnyerjük!

FŐVÁROS.

(A sertés közbégőhid.) Még el se készült, már is kicsike. Tegnap a sertés közbégőhídi bizottságnak értekezlete volt s itt derítették ki, hogy a vágóhidhoz tartozó szállást 1600 négyszögmetterrel nagyobbítani kell, ami meg is történik. Az építkezés különben jól halad, két épület már el is készült.

(Kisajátítási eljárás.) A Hűvösvölgybe vezető közúti villamos vasúti vonal tervezése következtében a széplónai forgalmi telepen újabb vágány-összeköttetés vált szükségessé. Az e célra szükséges területek egyezségileg megszerezhetők nem lévén, a kereskedelemügyi miniszter a vasúttársaság kérelmére elrendelte a kisajátítási eljárást és felhívta a székes főváros közigazgatási bizottságát az eljárás foganatosítására.

(A kifligyárak.) A tanács a múlt héten sorra vizsgáltatott tizenöt-husz pékműhelyt. Valamennyi ellen egész halom panaszos levél szólt, mert halatlanul háborús viszonyban állanak a tisztasággal. A vizsgálat igazolta a panaszok alapos voltát s a piszkos kifligyárak gazdáit a tanács nagy pénzbüntetéssel sújtotta. Öröndetes-dolog ez a közönség szempontjából, csak az szállítja le a megnyugtató hír értékét, hogy a vizsgálat előtt száz meg száz panasznak kellett beérkeznie.

VIDÉK.

* (Egy millió kulturális czélokra.) Ig- l ó r ó l jelenti tudósítónk táviratban, hogy a város képviselőtestülete mai közgyűlésében több kulturális feladat megvalósítására egy millió korona törlesztési kölcsön felvételét határozta el egyhangulag. A nemes szepesi város ezzel fényes tanubizonyságát adta kulturális feladatainak felismeréséről.

* (A ruténekért.) A kereskedelmi miniszter, mint debreczeni levelezőnk írja, megbizta Gerster Miklós ipari felügyelőt, hogy járja be a rutén vidékeket és tegyen arra nézve előterjesztést, hogy a rutének között mely iparágakat volna legalkalmasabb meghonosítani. Ugocsában már eddig is negyven ipartelep működik a falvakban. Az ipartelepeken magyar iparosok a gubaszóvest, fannakát, kosárfonást s egyéb könnyebbfejta munka készítését tanítják. Gerster Miklós ipari felügyelő most meggyőződött az ugocsi ipartelepek eredményes működéséről és Ung-, Bereg- és Máramaros-megyékébe butazva, azt tanulmányozta, hogy e vidékeken a rutének között mely iparágakat kellene meghonosítani. — Az elveket, amelyeket a nevezett vármegyék rutén népe között a fejlesztendő iparok érdekében követnének, az ipari felügyelő a debreczeni ipar és kereskedelmi kamarával együttesen állapította meg. Az újabb ipartelepek felállítására 300.000 forintba kerülne.

A turóczi nemzeti ünnep.

Turóc-Szent-Márton, augusztus 4.

Turóc-Szent-Márton ismét csöndes, a vendégek szétszéledtek, de az elmúlt napok eseményeire érdekes visszatérni.

A Múzeum egyesület közgyűlését gyér hallgatóság előtt tartották meg. K m e t y András elnök, a szerencsfalvi (hontmegyei) plébános, egy emberöltőn fukarkodott, hogy az itteni tót-muzeumot gazdagítsa, mindenfelé az ő nagyértékű adományai tűnnek fel. Beszédében vázolja a teendőket, fejtegetése tisztán tudományos. A tót muzeum most van rendezés alatt, fél millióra tehető a szinte raktári-

lag összezsufolt tárgy. Ethnographiai része igen gazdag, felében a zsvenáé, a nőgyógyász. A tisztújításnál Kmety nem akarta az elnökséget elfogadni, úgy kellett Krecsmarik lelkesztársának rábeszélni, hogy ne hagyja el őt és rajongása ügyét. A muzeumnál 10—15 forintos alapítványt tenni igen hálás, mert hatalmas „szlava“-k, nyegzsiék és zsviök hangzanak minden egyes adakozó nevének felolvasása után. Mig a gyűlés folyt, a férfiak nagyobbrésze kis korcsmában politizált.

A zsvéna nőgyógyász közgyűlése zsufolt hallgatóság előtt folyt le. Sokan nemzeti viseletben, festői főkötőkben, a férfiak a viritós sárga, piros, rózsaszín szövött ingeket kapták föl s viselik, melyeknek kollarája van, mint a katolikus papoknak s hátul gombolódik. Nagy ostentációval fogadták a tót jellegű háztartási iskola tervét s abban bizakodnak, hogy a kormány engedélyezni fogja az iskolát. A tisztikar így alakult: Elnök: S o l t é s z Elena, aki olyan, mint a hipnozisa hajló nő, ideális és rajongó, hiva a zsvénaé, alelnök Vansa Teréz, titkár a fanatikus, politikus, de jeles tót poéta: Hurban Szvetozár, pénztárnok Halasiné született Mudrony Anna.

Mikor e sorok írója csodálkozott azon, hogy a zsvénaé csak 381 tagja van, ezt felelte teljes magyarsággal egy feketeszemű tót szépség:

„A Zsvénaé tagja minden tót leány a születésétől kezdve“

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Megszökött ágensek. Egy pénzágens-banda grasszált néhány évvel ezelőtt a fővárosban. Schwarz Samu volt a társaság feje és Klug Gyula, Goldschmid Károly Gábor, Bardach Gyula bécsi ékszerész, Spiegel Samu, Stern Ignác, Böhm Bernát, Weiser Ignác, Grünbaum Simon és Fuchs Márk voltak a banda tagjai. A törvényszék Grünbaum, Fuchs és Bardach kivételével valamennyit elítélte s a királyi ítélőtábla keveset változtatott az elsőbírói ítéletén. Schwarz Samu viselt dolgai nem kerültek tárgyalás alá, mivel Schwarz Samu idejekorán hazát változtatott s minden feltűnés nélkül elköltözött Amerikába. A kuria Klug Gyulát négyévi, Spiegel Samut kétevi, Goldschmid Gábor kétevi, Stern Ignácot másfélévi börtönre, Böhm Bernátot kilenczhetévi fogházra ítélte, Grünbaumot, Fuchst, Bardachot és Weisert pedig fölmentette. A budapesti büntető törvényszék ma hirdette ki a legfelsőbb bíróság ítéletét. de a vádlottak közül csak ketten: Spiegel és Weiser jelentek meg. A többi időközben követte Schwarz Samu példáját és Amerikába szökött. Weiser, akit a kuria felmentett, mosolyogva vette tudomásul az ítéletét. Spiegel pedig rögtön megkezdte az ülést. Nagyon bosszankodott, hogy társai okosabbak voltak nála s nem várták be az igazságszolgáltatás büntető kezét, de csakhamar megvigasztalta magát:

— Amilyen peches ember vagyok, még a spanyolok kezébe kerültem volna.

A nagy postasikkasztás.

Néhány nap mulva a József-téri postasikkasztás ügye teljesen tisztán áll. A hűlen postásztót, Tóth Kálmánt, valamint a feleségét, akit ideiglenesen szabadlábra helyeztek, már kihallgatta a vizsgálóbíró. A vizsgálat befejezéséhez még csak egy hordárt kell kihallgatni, azután átteszik az iratokat indítványtétel végett az ügyészséghez. A vizsgálat során némiképp módosult a tényállás: Kiderült ugyanis, hogy Tóth Kálmán, aki már a tavasz óta foglalkozott a szökés eszméjével, nem, mint hitték, 87.000 forintot, hanem 91.057 forint 48 krajczárt sikkasztott. Az elvitt összeg nagyobbrésze azonban, mint ismeretes, megkerült.

A sikkasztó Amerikába akart szökni s erre a célra már ez év május havában szerzett utlevélet. Hirdetést tett közzé a lapokban, hogy egy intelligens uri embert, valami igen diskrét ügyben, az újvilágba akarna küldeni s így akiknek utlevélük van, jelentkezzenek nála. Ezek közül aztán kiválasztott egy magához hasonló külsejű embert, átvette utlevélét, amiért fizetett neki 350 forintot és azzal távozott, hogy a megbízást magát csak akkor adja majd meg, ha az illetőnek utaznia kell. Zsvében az utlevéllel, amelyre tulajdonképp szüksége volt, többé nem mutatkozott, hanem hat hét mulva maga kelt utra.

Junius 22-én hagyta el Tóth Kálmán feleségével, Radics-Ollé Margittal és apró gyermekeivel, a négyéves Kálmánnal és a két éves Lászlóval a fővárost. Először Bécsbe utaztak, majd innen Brémába, hol már az Amerikába szóló hajójegyeket is megváltották. Amint azonban a hajóállomáshoz hajtottak, a rendőrség letartóztatta őket. Tóth azonnal beismerte, hogy ő a keresett sikkasztó, de azt mondta, a pénzből már csak 65.000 forintja van. Megmotozták és bőröndjében — mint már megirtuk — még 20.000 forintot találtak elrejtve.

A múlt héten hozták haza a szökevényeket és amikor Wiener vizsgálóbíró kihallgatta őket, még a következő összegek kerültek elő: 1200 forint, melyet Tóth az apósának, Radics-Ollé Károlynak küldött Miskolcra ajánlott levélben, Vajda Lajos tabi ügyvédnek 168 forint 89 krajczárt, Simon Dániel kaposvári ügyvédnek 31 forint 11 krajczárt, a nagykanizsai takarékpénztárnak küldött 5 forint 68 krajczárt és a dunaföldvári takarékpénztárnak 3 forint 50 krajczárt, mely összegeket Tóth mind a szökése előtt való napon tette postára. Mindez már a vizsgálóbíró kezében van, úgy, hogy a postakincstár kára csak 4698 forint 80 krajczárt tesz ki, amit a sikkasztó bevásárlásokra, adósságok fizetésére és utiköltségekre fordított.

Az eljárás Tóth ellen hivatali sikkasztás bűntette, a felesége ellen pedig orgazdaság bűntette címén folyik. Az első kérdés, melyet a vizsgálóbíró tisztázni kívánt, az volt: tudott-e Tóthné a férje sikkasztásáról? Tóth Kálmán azt vallotta, hogy a feleségét csak Bécsben világosította fel a dolog valódi állásáról. Idehaza azt mondta neki, hogy 2000 forintos kölcsönt vett fel s vele egy kis külföldi körutra fognak menni. Az asszony e kétezer forintból fizetett aztán adósságot és tett különféle bevásárlásokat. Külön hallgatta ki utóbb Wiener bíró Tóthné, aki ép úgy vallott, mint a férje.

— Mit gondolt, kérdezték az asszonytól, mikor férje otthon a pénzt odaadta bevásárlásokra?
— Semmi rosszat, mert azt mondta, hogy a bankból vette kölcsön.

— És mikor tudta meg az igazat?
— Bécsben.
— Mit mondott a férje?
— Bevallotta, hogy nagyobb összeget sikkasztott.

— Szólt arról, hogy hova menekülnek?
— Azt mondta, egyelőre Brémába s majd onnan Amerikába hajozunk.

A kihallgatás után a vizsgálóbíró Tóthné szabadon bocsátotta, ennek dacára hangsúlyozván határozatában, hogy az asszony is bűnösnek látszik az orgazdaságban, mert tudnia kellett, hogy kishivatalnok férje nem juthatott igaz uton a 2—3000 forintnyi pénzhez. Mégis szabadlábra helyezte a bíró azzal a megokolással, hogy a vizsgálatot most, amikor már megtörténtek az összes kihallgatások, meg nem hiúsíthatja; továbbá, hogy Tóthné a férje befolyása alatt cselekedett és végül azért is szabadon kellett bocsátani, mert két apró gyermeke gondozóra szorul.

Tóth Kálmánnal szemben föntartották a vizsgálati fogságot s ő nem is felbuzott, megnyugvással fogadta a határozatot. Nem appellált a királyi ügyészség sem.

SPORT.

+ Magyar ló győzelme Oroszországban. Griden, mely nemrég az orosz derbyben volt első, a minap megnyerte a Produce-Stakes. Griden Gagának az ivadéka.

+ Siófoki távverseny és atletikai viadal. Augusztus 7-én Budapest és Siófok között 108 kilométeres országúti kerékpárversenyt és a siófoki fűrdőparkban országos atletikai viadalt rendez a „Sport-Világ” szerkesztősége, melyre a tegnapi nevezési zárlat alkalmával nagyszámu aláírások érkeztek. A kerékpárversenyre 364, az atletikai viadala pedig 52 versenyző jelentkezett az ország minden részéből. A díjak és érmék egész özönét a fővárosi egyesület adják. Az indítás a promontori vámnál történik csoportokban öt perccenkint. A cél Siófokon a falu elején van kitűzve.

Kottingbrunni lóversenyek.

(Hetedik nap.)

A kottingbrunni lóversenyeken mégis meglátzott, hogy az istállótulajdonosok már Budapest fele gravitálnak, amennyiben a benevezett lovak nagy részét nem küldték a starthoz. Az államdíjban is csak négy ló indult. A verseny Statesman-nak, a nagy favoritnak vereségevel végződött. A díjat Jeu de barre nyerte meg elég biztosan. A Wahrmann-lónak a kudarcza után alig lesz érdemes Baden-Badenbe kimenni. Nagyobb meglepetés volt meg Sardelle győzelme a kétvések handicapjében s a mögötte beérkezett Apollonia második helye. Előbbi győzelme után 5 : 28 forintot, Apollonia második helye után pedig 25 : 157 forintot fizetett a totalisateur. Jelöltjeink közül ma Sylvester, Ronny, Jeu de barre, Etoile, Sardelle elsőnek, Emanek, Statesman, Kópé másodiknak érkeztek be.

A részletes eredmény a következő :

L. Berndorfi díj. Gátverseny. Díj 3000 korona. Távolság 2800 méter.

1. Herczeg Eszterházy P. S y l v e s t e r 65 kilogramm, lovagolta Williamson.
2. Herczeg Taxis M. L a n t o s 65 kilogramm, lovagolta Salter.
3. Gróf Trauttmansdorff A n o 67 1/2 kilogramm, lovagolta Slinn

Bírói ítélet: Igen könnyen 2 hosszal első hat hosszal harmadik.

Totalisateur : 5 : 6, helyre 25 : 27.

Lantosra nem volt helyét.

H. Urlovasok versenye. Díj 1800 korona. Távolság 1600 méter.

1. Okolicsanyi E. A l p á r 69 kilogramm, lovagolta báró Eltz.
2. Herczeg Pálffy M. E m a n e k 68 kilogramm, lovagolta Mr Brooke.
3. báró Springer G. M a r a s c a 64 1/2 kilogramm, lovagolta gróf Orsich.

Futott még: Dreher A. Zote 73 kilogramm, lovagolta Herczeg Taxis.

Bírói ítélet: Két hosszal könnyen első, hat hosszal harmadik.

Totalisateur : 5 : 27, helyre : 25 : 46 és 50.

III. Kétéves nyeretlenség versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter.

1. Mr. Dorryt R o n n y 56 kilogramm, lovagolta Adams.
2. Lebaudy R. S i m b a c h 56 kilogramm, lovagolta Barker.
3. Ottó főherceg S o s c h a 54 1/2 kilogramm, lovagolta Cleminson.

Futottak még: Gr. Kinsky Zd. Szokás 56 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Dreher A. Arad 56 kilogramm, lovagolta Smith. Miklósfalvi ménes Tartuffe 56 kilogramm, lovagolta Wilton. Reszke J. Nitupercas 54 1/2 kilogramm, lovagolta Martin. Gr. Trauttmansdorff Rama 56 kilogramm, lovagolta Pridames.

Bírói ítélet: Igen könnyen két hosszal első, fél hosszal harmadik.

Totalisateur : 5 : 9. Helyre 25 : 30, 35 és 52.

IV. Államdíj. Díj 5000 korona. Távolság 2400 méter.

1. Gróf Trauttmansdorff Jeu de barre 57 kilogramm, lovagolta Martin.
2. Wahrmann R. Statesman 65 1/2 kilogramm, lovagolta Adams.
3. Gróf Henckel A. C z i g á n y l e g é n y 63 1/2 kilogramm, lovagolta Smith.

Gróf Sztáray J. Veloce 53 kilogramm, lovagolta Gilchrist.

Bírói ítélet: Biztosan egy hosszal első, rossz harmadik.

Totalisateur : 5 : 35, helyre 25 : 51 és 54.

V. Gátversenye. Díj 1700 korona. Távolság 3200 méter.

1. Báró Pietzger V i g n o l a 71 kilogramm, lovagolta tulajdonos.
2. Egyedi Arthur K ó p é 79 kilogramm, lovagolta báró Eltz.
3. Gróf Sternberg B l u e R o c k 71 kilogramm, lovagolta gróf Orsich.

Futott még: Gróf Erdődy Thury 71 kilogramm, lovagolta Herczeg Taxis.

Bírói ítélet: Könnyen 10 hosszal első, 10 hosszal harmadik.

Totalisateur : 5 : 29, helyre 25 : 44 és 74.

VI. Nyeretlenség akadályversenye. Díj 1800 korona. Távolság 4800 méter.

1. Báró Korb-Weidenheim E t o i l l e 62 kilogramm, lovagolta Herczeg Taxis.
2. Gróf Merveldt H a l i f a x 67 1/2 kilogramm, lovagolta Salter.
3. Janota-Browski H e l e n o r 67 1/2 kilogramm, lovagolta Baratincki.

Futott még: Pongrácz Arthur Afric 67 1/2 kilogramm, lovagolta Rémes.
Bírói ítélet: Erős küzdelem után nyakhoszszal első, 4 hosszal harmadik.
Totalisateur : 5 : 13, helyre 24 : 30 és 29.

VII. Handicap. Díj 2000 korona. Távolság 1300 méter.

1. Dreher A. S a r d e l l e 47 kilogramm, lovagolta Cleminson.
2. Lederer lovak A p o l l o n i a 44 kilogramm, lovagolta Slack.
3. Angerni ménes A j o u r 54 1/2 kilogramm, lovagolta Ibbet.
4. Baitazzi A. N e r i s s a 52 1/2 kilogramm, lovagolta Hyams.

Futottak még: Wahrmann R. Gwertraus 60 kilogramm, lovagolta Adams. Br. Harkányi J. Landardale 55 1/2 kilogramm, lovagolta Barker. Egyedi A. Vértés 41 kilogramm, lovagolta Sandis.

Bírói ítélet: Küzdelem után fejhosszszal első fél hosszal harmadik.

Totalisateur : 5 : 23, helyre 25 : 55, 157 és 69.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Lipcsy Sándor szinerváraljai járásbírói segédtelevkönyvvezetőt a szinerváraljai és Vergődi Lajos vingai járásbírói segédtelevkönyvvezetőt a bogsáni járásbíróhoz televkönyvvezetőkké, a miskolci pénzügyigazgatóság Bayerl Győző miskolci lakost a miskolci adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjtalan gyakornokká, Kohn József végzett kereskedelmi iskolai tanuló a miskolci adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká ideiglenes minőségben, a szatmárnémeti törvényszék elnöke Palotás Gyula igazolványos csendőrmestert a szatmárnémeti járásbíróhoz III. fizetési fokozatu hivatal-szolgáivá nevezte ki.

Magyar név. Durny Győző máházó sz.-sz.-bélai lakos, valamint kiskoru Ferencz és Rezső gyermekei Dombai-ra, Schusiek Rezső vasuti gyakornok kápostafalvi lakos Somogyi-ra, Szlavkovszky András vasuti munkás viedermiki lakos Szalaira, Lójd József vasuti hivatalszolga ruttkai lakos Ladányira, Bacher Henrik mozdonyvezető ruttkai lakos, valamint Róza kiskoru gyermeke Patakira, Hromada Gyula állomás-felvigyázó szomolnok-huttai lakos Halmirra, Schulik József pályaudv ó-ruzsini lakos, valamint Katalin kiskoru gyermeke Szepesire, Filakovszky Károly pályaudv ó-ruzsini lakos, valamint kiskoru Mária leánya Feketére, Djurácska András vasuti fekező iglói lakos Deménfalvira, Polom János vasuti kocsi rendező iglói lakos Pozsonyira változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Árverések a fővárosban. Bondy Miksó ingóságai Rottenbiller-utca 4. augusztus 5. K. Pataky Andor ingóságai Vigszinház utca 3. augusztus 5. Uram János ingóságai nap-utca 31. augusztus 5. Schöffler Ignác ingóságai bécsi-utca 7. augusztus 5. Senger Nepomuk János ingatlanai alkotmány-utca 22. augusztus 24. Ringler E. ingóságai gyár-utca 48. és 20., Podmaniczky-utca 29. augusztus 5. Fejér Farkas ingóságai Huba-utca 20. augusztus 5. Liptay Lajos ingóságai József-körut 74. augusztus 5. Filip Józsefné ingóságai Bibor-utca 4. augusztus 5. Janitsh József ingóságai Gáli-utca 9634. augusztus 5. Drölich Samu ingóságai óvoda-utca 47. augusztus 5. dr. Binét Arnold ingóságai Károly-körut 2. augusztus 12. Rosenberg C. ingóságai dob-utca 21. augusztus 12.

A vidéken. Bilitz Lipótné ingatlanai Taksony (Budapest) községhez tartó augusztus 29. Orosz István ingóságai Máramaros-Szigeten augusztus 19. Zwicker László ingóságai Sztrázsan (Szepes-Szombat) augusztus 16. Özvegy Herzmann Ferenczné ingatlanai Komáromban augusztus 31. Czako László József ingatlanai Felgyházán szeptember 24. Szuboticzki Voim ingatlanai Mokrinban (Nagy-Kikinda) szeptember 12. Makovinyi Ernőné ingatlanai Balassa-Gyarmaton augusztus 22. Vámosi István ingatlanai Tisza-Polgár (Tisza-Lök) községhez tartó augusztus 12. Kunosi Armin ingóságai Szemese-Csehiben (Tamási) augusztus 12. Korda János ingóságai Gencsen (Nagy-Károly) augusztus 9. Heisz Tamás ingóságai Újpesten augusztus 10. Benkő Béla ingóságai Kolcsében (Fehér-Gyarmat) augusztus 8.

Pályázatok. A szegedi állami fa- és fémpari szakiskolánál műhelyszolgái állásra, a közalapítványi ügyigazgatóságnál ügyvezető és segédtitkári állásra (Budapest), a sátoralja-újhegyi pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra, a tekei (Kolozsvár) járásbírósnál televkönyvi átalakító díjnoki állásra, a székelvudvarhelyi pénzügyigazgatóság kebelében segédtitkári állásra, postamesteri állásra Vimpácson (Sopron vármegye) és Nagykanizsán (Zala vármegye), az aradi pénzügyigazgatóság számvevőségénél számtisztai állásra, a lévai (Aranyos-Maróth) járásbírósnál segédtelevkönyvvezetői állásra, a zilahi törvényszéknél aljegyzői állásra lehet a folyamodványokat benyújtani.

NYILT-TÉR.

Columbla

világhírű amerikai kerékpár gyártmányok, saison előrehaladottsága miatt árendésményvel árusítottak, ugyancsak a Steyeri Meteor kerékpárok is.

FODOR KÁROLY és Társa V., Erzsébet-tér 17
Nyári-iskola: Aréna-uta és Lendv-utca sarkán.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, augusztus 4. (C. T. B.)

	augusztus 4. cents	aug. 3. cents
Buza szeptemberre	71	70 5/8
decemberre	69 5/8	69 5/8
Tengeri szeptemberre	37 1/2	37

Chicago, augusztus 4. (C. T. B.)

	augusztus 4. cents	aug. 3. cents
Buza szeptemberre	86 1/4	85 5/8
Tengeri szeptemberre	33	32 1/2

A termés.

A földművelésügyi magyar királyi miniszteriumhoz a gazdasági tudósítóktól július 30-iki kelettel beérkezett jelentések alapján az idei termésről a következőket közölhetjük :

Július hó utolsó harmadában ismét voltak helyi jellegű zivatrok és viharral kapcsolatban záporok, itt-ott erős jégeszések, főképp Békés, Bihar, Máramaros vármegyékben, továbbá a Tisza-Maros szögén és az erdélyrészi vármegyékben, ahol helyenkint jelentékeny pusztítással is jártak, mindazáltal az időjárás nagyobbára száraz maradt. Az éjjelek, különösen a Felvidéken nagyon hűvösek voltak, sőt Liptóban dér is volt s a terményekben kárt okozott. Az ország egyes részeiben a szárazságot a növényzet is megérezte, amennyiben a kapás növények fejlődését részben akadályozza; különösen a kukoricza csövesedése és magképződése halad lassan, nevezetesen a Duna-Tisza közén, részben a Tisza-Maros szögén és itt-ott a keleti vármegyékben. — Országos jó esőre általában szükség van, különben az ugarolási munkálatok is későre maradnak.

A gabonaneműek aratása az ország nagy részében befejeztetett s mostanában már a behordás és cséplés általában folyamatban van; a kedvező száraz időjárásban a munkálatok meglehetősen gyorsan haladnak.

Az eddig megejtett próbacséplések eredményei általában véve igazolják a közepes termésbe vetett bizalmat, habár helyenkint a múlt évihez hasonló csalódások szintén előfordultak, amennyiben a remélnél kisebb terméshozamot kaptak a gazdák; minthogy azonban egyes helyeken a termésátlagok a várt eredményeknél is nagyobbak voltak, nagy állagban ma is változatlanul fenttarthatók azok a reménybeli termésbecslések, amelyek mára a múlt hetékben is irányadóak voltak.

Ezuttal is hangsúlyozni kell, hogy a buza és rozs mennyiségileg nagyobbára közepes termésel fizet, ellenben az árpa és zab jó közepes termést adott. Minőségileg pedig a buza és rozs valamivel jobb a közepes átlagnál, amennyiben meglehetősen sok a szépszinű és súlyosabb gabona, melyvel szemben csak mintegy elenyésző csekély mennyiségben találhatni egészen gyenge aprószemű és egészen könnyű minőségű magot; az árpa minősége is kielégítő ugyan, de mert nagyobbára sárgás és itt-ott harnás színű, ennél fogva tisztá-féher sörárpa csak elvétve fordul elő. Az árpa sulya a közepes átlagnak többnyire megfelel, sőt néhol azt jóval meghaladja, ámbar helyenkint van azután apró és szorult szemű árpa is, amely szüre és minőségre egyáltalán gyengének jelezhető.

A zab általában véve nemesek mennyiségileg, hanem minőségileg is nagyobbára jó közepes terméshozamot ígér, a próbacséplések már ennél a terménynél is nagyon sok helyen megtörténtek, noha helyenkint még aratásával is hátra vannak a gazdák. A zab legjobban fizet az Alföldön és a Duna jobbpartján, itt-ott a keleti részeken is s leggyengébben a felvidéki hegyi részeken.

Minthogy az őszi és tavaszi búzával bevetett, illetőleg learatott terület kiterjedése csak mintegy 4.80—4.90 millió katasztrális holdra tehető, s mert a folyamatban levő aratási, illetve próbacséplési eredményekből az idei termésjelölések ma már jobban megbecsülhetők, amennyiben a katasztrális holdankint nyert országos átlag terméshozam tényleg megközelíti, sőt néhol meg is haladja a hat és fél métermázsát, ez okból konstatálni lehet, hogy a várható összes terméshozam, habár helyenkint némi változás, hanyatlás, sőt javulás is észlelhető szemben a július hónap 20-án közzétett becsléssel,

csak 32—32,5 millió métermázsza között ingadozik.

Amint már több ízben említettük, az apró könnyű minőségű hűvös és rozsdalepett, azaz megszorult búzával szemben több a jobb minőségű mag, sőt helyenkint a jó minőségű 80—82 kilós mag sem tartozik a ritkaságok közé. A szép piros és aczélos búzáknak nincsenek híjában a gazdák; igaz, hogy ezzel szemben csaknem parallel áll a fakószínű és sárgás buza, ami a tulsók csapadék következménye. Aránylag véve legjobban fizet a buza, azaz katasztrális holdankint hat-hét métermázsza s azonfelüli eredményre van kilátás: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, az összes Duna jobbparti, az összes Duna-Tisza közötti, továbbá Abauj-Torna, Borsod, Gömör és Kishont, Szepes, Ung, Zemplén, Békés, Bihar, Hajdu, Szatmár, Brassó, Csik, Fogaras és Szeben, végül az összes Tisza-Maros szöge közötti vármegyékben: leggyengébb, azaz katasztrális holdankint hat métermázsán aluli termést ígér: Árva, Liptó, Trencsén, Turóc, Bereg, Sáros, Maramaros, Szabolcs, Szilágy, Ugocsa, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Háromszék, Hunyad, Kisküküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagyküküllő, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékben.

A rozs területe az elemi csapás okozta károk figyelembe vételével 150—169 millió katasztrális holdra becsülhető, minthogy a katasztrális holdankint várható országos átlagos termés az aratás, illetve az eddig eszközölt próbacséplésekből következő, a hat métermázsát meghaladja, valószínű, hogy az összeredmény a 9—10 millió métermázsza között lesz. És így a rozs-terméshilátások is változatlanul közepesek, főképp minőségileg, amennyiben helyenkint igen szép minőségű rozs termett.

A rozs legjobban fizet a Duna-Tisza közén és általában a Duna jobb- és balpartján fekvő vármegyékben; leggyöngébb a Tisza-Maros szögén.

A tavaszi árpa aratása néhol, főleg még a hegyi vidékeken folyamatban van; általában azonban már learatták. A terméseredmények, mint a több helyen megejtett próbacséplések igazolják, mennyiségre nézve nagyobbára közepesek és jó közepesek, sőt néhol kitűnőek, minőségére nézve azonban csak részben felel meg a hozzá fűzött reményeknek, amennyiben kevesebb a teljesen hiba nélkül álló mag; a sárgás és barnás színű s itt-ott megszorult árpa tulsúlyban van a teljesen jó minőségű, szép színű árpával szemben, amelyből azonban szintén meglehetősen termett.

A megejtett próbacséplések különben igazolják azt is, hogy a közzétett termésbecslések közelállottak a tényleges eredményekhez, amennyiben most is a katasztrális holdankint várható országos átlagos termés 6,70—7,00 métermázsza között ingadozik. Minthogy pedig az árpával bevett, illetőleg a learattott árpa területe 1,90—1,95 millió katasztrális holdra tehető, a várható termés az egész országban 13—13,5 millió métermázsásra becsülhető.

A zab bál bevett s mintegy 1,84 millió katasztrális holdra tehető terület legalább is 9—10 százalékkal nagyobb, mint volt 1895-ben.

A zabot az Alföldön nagyobbára learatták, a hegyi részekben azonban még aratják, sőt néhol csak most érik. Általában a terméskilátások egy-két kisebb vidéktől eltekintve kedvezőek ugy mennyiségre, mint minőségére nézve.

Országos átlagban és katasztrális holdankint hat métermázsát meghaladó termést lehet remélni és így összes eredménykép az idei termés meglehetősen tizenkét millió métermázsásra becsülhető.

A kukorica-vetések bár az eső hiánya az ország nagyobb részében már szembetűnően észrevehető, nagyobbára kedvezők. A kukorica az egész országban virágzik és csövesedik, sőt az az alföldi korai vetések elég jól szemeznek.

A hűvelyesek jól állanak, bár helyenkint esőt kívánnak. Szórványosan éri kezdenek.

Kerti vetemények közül a főzelék- és zöldségfélék kielégítően állanak, a dinnye, ugorka és paradicsom helyenkint csapadék hiányában visszamaradt.

A köles- és tatárka-vetések állása általában közepes.

A len- és kender-vetések állása általában kielégítő.

A dohányültetvények a jégverte helyektől eltekintve jól állanak, bár helyenkint szintén esőt kívánnak.

A komlóültetvények állása kielégítő.

A cukorrépa a Maros-Torda szögétől eltekintve, ahol a mostani esőt megelőző szárazságot megsínylette, az egész országban közepesen, sőt több vidéken jól áll. Az eső azonban többfelé már kívánatos volna. Hasonlóan áll a takarmányrépa, mely szintén több helyen érzi már az eső hiányát.

A korai érett burgonyafajták szédeje jó eredménnyel folyamatban van. A késői fejlődés szintén kielégítő.

A mesterséges takarmányfélék közül az ország északi és keleti részén a lóherét és luczernát másodsor, a déli országgrészen harmadszor kaszálták, nagyobbára kielégítő eredménnyel. Az összegyűjtés és betakarítás folyamatban van. A csalamádé és muhar többnyire jól nő.

A réteken szépen növekedett sarju több a száraz időjárással fejlődésében visszamaradt.

A legelőkhöz ahol esőzések voltak jók, másutt azonban gyengék.

A szőlő-termés kilátása egyes helyeken kissé javult, mindazáltal csak kis közép és közepen aluli eredményre van kilátás.

Gyümölcsből gyenge termésre van kilátás, fergesedés és lehullás következtében.

A jelentés statisztikai adatai a következők:

	Bevett terület katasztr. holdankint	Átlagos termés	Ideli métermázsákban	Tavalyi métermázsákban
Buza				
julius 30-án	4,798.355	6.79	32,560.141	
julius 20-án	4,798.355	6.73	32,302.329	24,478.241
Rozs				
julius 30-án	1,564.829	6.19	9,691.691	
julius 20-án	1,564.829	6.16	9,637.004	8,928.643
Árpa				
julius 30-án	1,930.567	6.93	13,378.257	
julius 20-án	1,930.567	6.89	13,299.666	9,030.051
Zab				
julius 30-án	1,836.981	6.64	12,198.528	
julius 20-án	1,836.981	6.55	12,035.818	8,546.540

Mezőgazdaság.

Az országos szőlőoltványtelep válsága. Az országos szőlőoltványtelep nagy válsággal küzd. A telepnek ugyanis kétszer annyit kell termelnie, mint amennyit tud s emellett az ár oly csekély, hogy jövedelmezőségre kilátása nem lehet. A szőlőoltványtelep most csak annyit kíván termelni, amennyit bir és akkora ár megszabását kéri, amely haszonra is nyújt kilátást, ha pedig ebbe a földmivelési miniszter nem megy be, akkor visszabocsátja az oltványtelepet az állam kezébe. Ebben a tárgyban az országos szőlőoltványtelep-részvénytársaság ma rendkívüli közgyűlést tartott. Fehér Miklós államtitkár, mint elnök megnyitván a közgyűlést, konstataálja, hogy a gyűlésen 1987. részvény van képviselve. Az igazgatóság részletes, apróra megokolt jelentése a február 20-án tartott rendes közgyűlés azon határozatával kezdődött, a melylyel az igazgatóságot 300 ezer forint névértékű 6 százalékos elsőbbségi kötvény kibocsátásával bízta meg. Az igazgatóság mindenekelőtt a kötvények elhelyezéséről kívánt gondoskodni, amiért is tárgyalásokat kezdett meg a magyar agrár- és járadék bankkal, amely azonban csak a földmivelési miniszterrel kötött szerződés egyes pontjainak megváltoztatása mellett volt hajlandó a kötvényeket finance-irozni. A miniszterrel való tárgyalások főleg két szerződési pont megváltoztatása körül folytak. Az egyik, hogy az oltványok 90 forintos ára felemeltessék. Ebben a tekintetben a miniszternél sikerült engedelményeket kiésközölni. Alapul veszik a 25 százalékos fogamzás mellett 100 oltvány 100 forintos árát; a kisebb fogamzásnál az ár növekszik, így például 17 százalékos fogamzásnál ezer oltvány ára 120 forint, a régi 90 forintos ár csak akkor kötelező, ha a fogamzás a 30—35 százalékot eléri. Másodsorban azt kérte az oltványtelep a minisztertől, hogy az eddigi évi tíz millió oltvány-minimum leszállítottassék felére s az oltványtelepnek ne keljen többet szállítania öt milliónál. Ennél többet nem lehet termelni, nincs megfelelő talaj és elegendő munkakéz. Az első felterjesztésre a miniszter ragaszkodott a tíz millióhoz, de könnyítés céljából felajánlotta, hogy a hiányzó talajt más vidéken rendelkezésére bocsátja a telepnek, ahol munkaerőt is talál. Ezzel azonban nincs segítve a dolgon, mert ezáltal újabb 200 ezer forint kiadás állna be. Az igazgatóság megismételte a kérést, azzal, hogy a 10 millió oltvány előállítására képtelen. Ha azonban a miniszter ragaszkodnék utasításához, ugy vegye át a telepet, a társulatnak megfelelő kárpótlása mellett. Az igazgatóság kérte az eddigi intézkedések jóváhagyását és felhatalmazást arra, hogy amennyiben a miniszter felmen-

tené a telep kezelése alól, az igazgatóság bocsátkozzék a telep visszabocsátása tekintetében a miniszterrel tárgyalásokba s esetleg meg is kösse vele a szerződést, a társulat érdekeinek lehető megóvása mellett. Az igazgatóság eddigi intézkedéseit a közgyűlés egyhangulag jóváhagyta és köszönetet szavazott az igazgatóságnak.

A veszprémmegyei gazdasági egyesület tegnap tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen a távollévő gróf Eszterházy Móricz helyett dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő elnökölt. A közgyűlés elhatározta, hogy az országos marhaszó érdekeiben és a vámkérdésben a miniszterhez feliratot intéz, amely a gazdasági érdekek kellő megvédése mellett emel szót.

Ipar és kereskedelem.

Konzulátusi jelentések. A saloni főkonzulátus jelentése szerint folyó évi június hóban a monarchiából Salonikiba bevitetett: 9231 q cukor, 708 q papirus és papirlemez, 450 q aczól, 407 q drótszeg, 362 q gyufa, 352 q káva, 180 q pamut-árú, 156 q kötött árú, 140 q fonál, 120 q szesz, 120 q butor, 125 q vasárú, 112 q fez, 107 q naptalin, 100 q árpa és ugyanannyi agyagedény, továbbá kisebb mennyiségekben szücsárú, kézmű, tüveg, gyapju és apróaru, hordódonga, bors, sör, fémárú stb. (összesen 1106 q.) — A vidini konzulátus jelentése szerint folyó évi június hóban Magyarországból bevitetett 4030 q szén, 241 q vas és vasárú, 119 q sör, 32 q üveg és üvegárú, 13 q vegyszeti árú, 5 q kender és len és 3 q gyarmatárú. Magyarország ezen bevitele valamennyi egyéb állam folyó évi június havi bevételét meghaladta.

A nemzetközi villamos társulat megkeresése a tőzsdetanács közölte teszi, hogy a nevezett társulat részvénytőkéjét folyó évi július hó 1-én tartott közgyűlésén hozott határozat alapján hat millió forintról hét millió forintra emelvé s föl, 7500 darab teljesen befizetett 200 forintról szóló részvény kibocsátását határozta el. E részvényekből egyelőre 5000 darab bocsátott ki, melyek 30.000—35.000 számokkal vannak ellátva s amelyek a megnevezett társulat egyéb forgalomban levő részvényeivel egyértékűek és egyenlően szállíthatók.

Vásárok. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Gömör-Kishont vármegye területéhez tartozó Putnok községben a folyó évi október hó 31. és november hó 1-ére eső vásár ez évben kivételesen folyó évi október hó 24-dikén és 26-dikén, — a Somogy vármegye területéhez tartozó Zala községben pedig a folyó évi augusztus hó 27-ére eső vásár ez évben kivételesen folyó évi augusztus hó 25-én tartassék meg.

Kőbányai sertésplac, aug. 4. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 59—59½ krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 59—59½ kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban; 60—60½ kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 59—59½ krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 59—60 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 59—60½ krajczárig. Sertéslétszám: 1898. aug. 2. napján volt készlet 45,462 darab, aug. 3-án felhajtott 114 drb, augusztus 3-án elszállított 292 darab, augusztus 4-ére maradt készletben 45,284 darab. A bizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertésvásár, aug. 4. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. augusztus 3-án érkezett 490 drb. Készlet 132 darab, összes felhajtás 622 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 502 drb, elszállítatlan maradt 120 drb. Napi árak: 120—180 kilós 56—59 kr, 220—280 kilós 55—59 krajczár, 320—380 kilós 57—59 kr, öreg nehéz — krajczár, malacz 38—40 kr. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti szurómarhavásár, aug. 4. A mai vásárra felhozott 701 darab belföldi és 20 darab növendék élő borju. A vásár hangulata élénk volt. Napi árak: Élő belföldi borju 30—42 forintig, kivételesen 44 frtig. Növendék borju 18—22 forintig súlyra

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár, aug. 4. (A budapesti közvágóhid és mahavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 397 darab, ugyanint: jármos ökr elsőminőségű 72 drb, közép 98 darab. Fejős tehén: tarka 137 darab, bonyhádi 42 darab, jármos bivaly 26 darab. Jármos ökrök iránt meglehetősen jó kereslet mutatkozott. A fejős tehén vásár változatlan volt. — Az egyes vevők közül említhetők: Taizs Kajetán 37 darab és Kegél János 12, Marton J. 16 darab jármos

okról. Jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökor 316 forintig páronként. Középmínőségű jármos ökor 290—340 forintig páronként, jármos bivaly 250—270 forintig páronként. Fejős tehénkért és pedig: Tarka, kerert származásu tehén 70—120 forintig, darabonként, honyhádi tehén 120—160 forintig darabonként.

Budapesti vágómarhavásár, augusztus 4. (A budapesti közbiztonsági és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott 413 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 892 darab magyar és tarka ökor, 556 darab magyar és tarka tehén, 1964 darab szerbiai ökor, 19 darab boszniai ökor. — darab boszniai tehén, 170 darab bika és 195 darab bivaly. 341 darab szerb tehén. Minőség szerint 867 darab elsőrendű hizott, 2739 darab középmínőségű és 532 darab alárendelt minőségű hizott ökor. A nagy felhajtás következtében középszerű és silányabb minőségek 100 kilogrammonként 1 forinttal olcsóbbak voltak, míg jó minőségű hizott ökorok, tarka kivételre alkalmas tehének, továbbá bikák és jó kövér bivalyok ára változatlan maradt. A vásár felvevő képessége meglehetősen nagy s a közel jövőben nem várható jelentékenyebb árhanyatlás. Következő árak jegyeztettek: hizott magyar és tarka ökor, jobb minőségű 30—35 frtig, hizott magyar és tarka ökor, középmínőségű 27—31 forintig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökor 22—27 forintig, jobb minőségű magyar és tarka tehén 20—32 forintig, magyar tehén középmínőségű 20—32 forintig, szerbiai ökor, jobb minőségű 25—30 forintig, szerbiai ökor közép minőségű 20—24 forintig, szerbiai bika 32—23 forintig, szerbiai bivaly 17—23 forintig. Métermázsánként élőszuliban.

Pénzügy.

Igló város törvényhatósága mai közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy különféle kulturális feladatok teljesítése céljából egy millió koronára szóló törlesztéses kölcsönt vesz fel.

Az osztrák-magyar bank főtanácsának Bécsben tartott mai ülése Pranger vezértitkárhelyettesnek a bank helyzetéről szóló jelentését tudomásul vette és a folyó igazgatás néhány ügyének elintézése után a bank alapszabályainak 29. szakasza alapján Lieben Lipót főtanácsost jelölte ki arra, hogy lovag aichholzi Miller alkormányzót, aki több heti szabadságra elutazott, kormányzóhelyettesi minőségében a bankkormányzónak még hátralevő szabadsága alatt helyettesítse.

Sorsolás.

Az osztálysorsjáték negyedik osztályának húzását ma befejezték. A kihuzott nyeremények a következők: 10.000 koronát nyert: 51032 — 5.000 koronát nyert: 28460 93347 94909. — 2.000 koronát nyert: 15471 27460 51319 68259 76371. — 1.000 koronát nyert: 2269 61917 70436 77156 82561 97911. — 500 koronát nyert 3080 13053 14914 15172 15220 15451 15972 19015 21470 28485 31721 32703 37249 39171 46902 51306 54079 57035 57819 59682 63496 64367 67152 68533 71456 73152 73196 78545 84257 85848 93640 94886.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, augusztus 4.

Külön cikkben adjuk a földművelésügyi miniszterium ma este megjelent kimutatását a terméseredményről. A hivatalos jelentés kiemeli, hogy az aratást az ország nagy részében már befejezték. A gazdasági tudósítók révén beérkezett adatok tehát ezúttal már nem becsléseken alapulnak, hanem a tényleges eredményt tüntetik föl. Ennek főösszegei pedig majdnem azonosok a miniszterium eddigi taksálásával. Ami a kenyérmagvakat illeti, búzában mindössze 257.812 métermázsas a többlet, szemben az utolsó kimutatással, rozsban pedig 54.637 métermázsas, tehát jelentéktelen a változás. A zab és árpa eredményösszege is csak csekélységgel emelkedett. A hivatalos jelentés nagy csatlóást fog kelteni a gabonatózsdán, ahol azt várják, hogy a miniszterium most már „kirukkol” majd a valósággal, vagyis legalább harminczhat millió métermázsányi búzatermést fog feltüntetni. Nos tehát az egész jelentés szerkesztése és csoportosítása azt bizonyítja, hogy a tudósítók és a kormányhatóság — amint mi ezt már több ízben hangsúlyoztuk — e jelentésekkel éppen csak statisztikát és nem — politikát üznek. Reméljük, hogy most már a börzén is elnémuinak azok a tendencziózus híresztelések a 36—38 millió métermázsás búzaterméről. Vegyük tudomásul az illetők és nyugodjanak bele, hogy az idén Magyarországon 32¹/₂ millió

métermázsas buza termett. Ez összeg azonban még változást szenvedhet lefelé, ha ugyanazok a „mult évihez hasonló csatlódások”, amelyekről a mai jelentés is említést tesz, a hátralevő cséplési időnyben még sűrűn előfordulának, amit csakugyan nem kívánunk. Tény az, hogy számításba véve a mult évi átmeneti régi készletet, nem sokkal több buza van ma, mint tavaly ez időtájt.

A buzaüzlet ma lanyha volt. Mintegy 1.75 forintos áruzelkedés után a malmok úgy vélekedtek, hogy itt az idő a leszerelésre. A budapesti hozatalok ugyan nem nagyobbodtak egyelőre, sőt ellenkezőleg, inkább csökkentek, hanem a vidéki állomásokon gyarapodott némileg a felszállítás. A helybeli fogyasztás pedig oly hirszolgalatot szervezett — amint már említettük — hogy evidenciában tarthassa az egész ország árumozgalmát előre tudják tehát, hogy e hét végén és a jövő hét elején erősebb lesz a kínálat. Erre pedig csak meg kell tenni a megfelelő előkészületeket. Ma már csak 10—15 krajczárral alacsonyabb árakat engedélyeztek. Elkelt vagy 20.000 métermázsas. Későbbi szállításra egyáltalában nem akartak búzát venni. A malmok úgy kombinálnak, hogy legalább azon az árun, amelyet éppen csak huzamosabb időn át tanusított felhuzdulásuk árán voltak képesek ide csalogatni, kárpótolják magukat eddigi kénytelenkedlen engedékenységükért. Így megy aztán ad calendas graecas a kölcsönös felültetés. Ha nincs kínálat: a malmok fizetnek, mint a köles; mihelyt pedig ennek következtében feljő valamelyes áru: a fogyasztás büszkébbé lesz. Az a kérdés, ki unja meg előbb e sakkhuzásokat, a malmok-e vagy a termelők?

A határidőpiacon persze kapva-kaptak azon, hogy a malmok megint duzzognak és a szeptemberi búzát leszoritották 8 forint 05 krajczárig. Zárult e határidő este 8 forint 09 krajczáron. A márcziusi buza 8 forint 21 krajczárt jegyez, tehát mindössze 12 krajczárral drágább, mint a szeptemberi. E viaszás reportviszonyok is csak azt bizonyítják, hogy a spekuláció jól tudja, mikép a jövő hónapban képtelen lesz szállítási kötelezettségének eleget tenni és azért a legcsekélyebb prolongálási díjért is hajlandó kötelességeit teljesíteni idejéig egy félre elodázni. Nincs kizárva, hogy ily körülmények között a két határidőnek még egy és ugyanazon kurzusa lesz a közelebbi napokban.

Rozsban és zabban ugy a határidő, mint a készáru piacon nem volt árváltozás. A forgalom jelentéktelen.

Augusztusban szállítandó tengeriből ma ismét hétézer métermázsát jelentettek be a folyó hó kilenczedikén való átvételre. Ez újabb felmondás nem lephetett meg senkit, mért hiszen jelezték, hogy a tegnapi tizenkilenczezer métermázsára sem akadt átvető. A mai felmondás tehát nem egyéb mint az utolsó bejelentés részbeni reprise. Legfeljebb az kellett esodálkozni, hogy csak hétézer métermázsas szerepelt a hirdetésnyben. Hová lett a többi tizenkétezer métermázsas? Átvették? Nem. Hanem megvették.

Igenis akadt vevő a tengerire; és pedig oly vevő, aki el is szállítja, ki is fizeti az áru, ami elég szokatlan jelenség a budapesti piacon. Mert jobbára oly kaliberű vevőink vannak, akik csak addig az időpontig tartják meg a kötlevelet, amíg az a leszámoló-iroda retortájában át nem vedlik készáruvá. Különben ennek az effektív áruval szemben levő valóságos iszonynak tegnap meg is adták az árát a hausseisták. Említettük, hogy alig győződtek meg a giro- és pénztár-egylet délbén kifüggesztett hirdetésnyéből, mikép megírt rájuk került a sor, ostromolták a szállítókat, hogy még ez egyszer kegyelmezzenek meg szegény fejüknek és fizettek az egy napi prolongálásért 3—5 krajczárt métermázsánként. Aztán hosszabbították a kötelességet szeptemberig külön 4—5 krajczárral.

Délután azonban kereslet mutatkozott a piacon néhány ezer métermázsas kész tengerire és az illetők sorra jártak az „átvevők”, kínálati-tiskrajczárral többet a napi árfolyamnál, a felmondott kötelességekért.

Persze eredménytelenül, mért mindenütt azt a választ kapták, hogy a dolog már elvan intézve, a felmondó levél visszakérült a szállítókhöz. Ott aztán fedezhették a reflektánsok szükségletüket 4.95—5.— forintos árban, vagonba téve. Ez lehetett az oka annak, hogy ma a tengerihatáridők, ellentétben a búzapiacz lanyhaságával, szilárd irányt követtek. Egyébként a rekkenő hőség, amely alig lehet már jó hatással a tengeri növényéire, szintén hozzájárult az árak konzolidálásához. Este zárult a tengeri augusztusra 4.84 forinton, szeptemberre 4.88 forinton és májusra 4.22 forinton.

A kukoricza, ugyilátszik, még sem járta még le magát teljesen, mért amint értesülünk, folyton van erős export Bécs-Passau felé. Eltekintve ettől, a vidéki állomásokon még mindig oly árakat fizetnek egyes kocsirakományokért, amelyek semmi arányban sincsenek a budapesti jegyzésekkel. Így ma engedélyeztek Mezöberényben 4 forint 95 krajczárt, Szarvason 4 forint 92¹/₂ krajczárt, míg Budapesten 5 forint 10 krajczárt fizettek.

A külföldi piacokról a tőzsde zártáig nem érkezett jelentés. Berlinben szünetelt a tőzsde a gyásznap miatt és ugy látszik, hogy ez okból torlódás volt az összes európai sürgönyhivatásoknál.

Előfordult készáru-eladások.

Métermázsas mennyiség	Áru	Ár	helyszíne	Ár nettó 100 kg-ért	közép. ár 8 hónap	
100	uj buza	tiszavidék	81	Budapest	9.80	3 h6
150	"	"	80 ^s	"	9.80	"
100	"	"	80	"	9.80	"
300	"	"	79	"	9.75	"
400	"	"	79	"	9.50	"
500	"	"	79	"	9.50	"
200	"	"	80	"	9.65	"
200	"	pestvidék	80 ^s	"	9.67 ¹ / ₂	"
200	"	"	80	"	9.72 ¹ / ₂	"
100	"	"	80	"	9.80	"
800	"	"	78 ^s	"	9.70	"
300	"	"	79 ^s	"	9.65	"
300	"	"	79	"	9.65	"
100	"	"	79 ^s	"	9.50	"
100	"	"	79 ^s	"	9.50	"
500	"	"	79	"	9.60	"
400	"	"	79	"	9.—	"
100	"	"	78 ^s	"	9.65	"
100	"	"	77 ^s	"	9.65	"
300	"	"	78 ^s	"	9.50	"
300	"	"	77	"	9.50	"
100	"	"	80	"	9.50	"
100	"	"	76	"	9.50	"
200	"	"	79 ^s	"	9.65	"
100	"	"	78	"	9.65	"
100	"	"	79	"	9.65	"
100	"	"	78	"	9.50	"
100	"	"	76 ^s	"	9.50	"
100	"	"	76 ^s	"	9.50	"
200	"	"	77	"	9.40	"
200	"	"	77 ^s	"	9.50	"
100	"	"	76 ^s	"	9.55	"
1000	"	fehért.	80	"	9.60	"
900	"	"	79	"	9.60 ¹ / ₂	"
700	"	"	80 ^s	"	9.45	"
450	"	"	77 ^s	"	9.25	"
800	"	"	76 ^s	"	9.20	"
2000	"	felsőtisza	81	"	9.25	"
150	"	"	81	"	9.60	"
200	"	"	80	"	9.70	"
100	"	"	79 ^s	"	9.60	"
2400	"	bartai	76 ^s	"	9.30	"
200	"	rozsa pestvidéki	"	"	7.25	"
300	"	dabasi	"	"	7.10	"
100	"	zab prima	"	"	5.80	kp
100	"	"	"	"	5.75	"
100	"	"	"	"	5.70	"
100	"	középmín.	"	"	5.55	"
100	"	tengeri tiszai	"	Mezöber.	4.95	"
100	"	"	"	Budapest	5.07 ¹ / ₂	"
100	"	árpa takarm.	"	Köbánya	5.75	"

Raktárállomány

	Készlet	Raktár	Szita
Buza	11900	6088	—
Rozsa	1490	—	—
Árpa	1330	504	—
Zab	900	2	—
Tengeri	29100	948	—
Liszt	16100	1038	—

Gabonaforgalom

1898. augusztus 3.

	érkezett	elszállított
métermázsas		
buzából	11900	102
rozából	2177	—
árpából	1807	—
zaból	3989	274
tengeriből	28576	966

Kassa-oderbergi vasut 180.25. Magyar kereskedelmi bank 1450.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvények 120.20. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 263.50. Kinnamurányi vasrésztársaság 253.75. 4-2% papírpárjádék 101.80. 4-2% ezüstjádék 101.75. Osztrák aranyjádék 121.65. Osztrák koronajádék 101.20. 1860. sorsjegyek 140.65. 1864. sorsjegyek 192.—. Osztrák hitelsorsjegyek 203.75. Osztrák hitelrészvény 363.57. Angol-osztrák bank 154.—. Unióbank 298.25. Beesi Bankverein 267.75. Osztrák Landerbank 229.—. Osztrák-magyar bank 910.—. Osztrák-magyar államvasut 361.63. Déli vasut 77.25. Elbevolgyi vasut 265.25. Dunagőzbiztosítási részvény 488.—. Alpesi bányarészvény 165.80. Dohányrészvény 124.50, 20 frankos 9.53. Császári kir. vert arany 5.65. Londoni váltóár 120.05. Német bankváltó 58.80. Az irányzat csendes.

Bécs, augusztus 4. (Utóötzsdé.) A déli tőzsde, zárata után jegyeznék: Osztrák hitelrészvény 363.50, Magyar hitelrészvény 297.50, Angio-bank 158.—, Bankver. 268.50, Unio-bank 298.—, Landerb. 229.—, Osztrák-magyar államvasut 361.25, Déli vasut 77.25, Elbevolgyi vasut 265.—, Északnyugoti vasut 248.50, Török dohányrészvény 135.—, Kinnamurányi vasut 253.75, Alpési bánya 165.80, Májusi jádék 101.90, Magyar koronajádék 98.90, Töröksorsjegy 60.70 Német marka azonnali szállít. 58.82, Német marka ultimóra 58.82 forinton.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távirati jelentése 1898. augusztus 4-én reggel 7 órakor.

Table with columns for 'Állomások' (Locations) and 'Legnyomás' (Barometric pressure). It lists various cities like Árvavár, Bémechánya, N.-Szombathely, etc., with their respective barometric readings and weather symbols.

A légnyomás eloszlásában nincsen lényeges változás, azonosan a barométer közep. és Dél-Európában egyaránt magas. Nyugaton azonban az atlanti maximum előnyomulása kuszálódhat. Az európai időjárás általában száraz. Az est kiérkező Európa északi szélre szorítkozik. Hazánkban országos derült és meleg idő uralkodik. A hőmérséklet meghaladta normális értékét. Egyelőre nagyon meleg és száraz idő várható; később nyá gatól zivatarok valószínűk.

VIZÁLLÁS.

— Augusztus 4-én. —

Table with columns for 'Folyó' (River) and 'Vízjárás' (Water level). It lists rivers like Sárding, Passau, Bécs, etc., and shows water level changes with symbols like '+', '-', and '0'.

hők nagyságát: = Jéges víz; + = 0 felett; - = 0 alatt. Megjegyzés: Csak barométerről jeleztek 9 mm. csapadékot. A Dunán apróbb árhullámok kezdődnek le, melyeknek azonban semmi jelentősége nincs. A vizjárás legmagasabb Gombosnál 6 főt, a többi állomásokon közepe. A Tisza több állomáson árad. Vízjárás alacsony. A Dráva egész hosszában árad; vízjárás 2-4 fok között változik. A Száva árhulláma már Mitrovicánál keletre, a felsőbb állomásokon árad; vízjárás közepesen alák.

BABEL.

Francia regény.

(8)

Ira: Augustin Filon.

Delaunay-ék lassankint megömerkedtek Klaus Vilmos életével. Klaus elő encyclopédia volt; egymaga sajátított el minden tudományt és minden mesterséget. Egy thüringiai paraszt fia, aki rendre óras, emaille-festő, hírlapíró és a matematika tanára volt. Amerikában élt, amikor az 1848-iki események visszahívták őt Nemetszágba. A badeni forradalomban szerepet vitt és vezetője volt egy Coblenz vidékén szervezett felkelésnek. Ezért halálra ítélték őt, de aztán büntetését örökös rabságra változtatták meg. Négy évi fogság után kegyelmet kapott. Ekkor Londonba jött és Marx Károlyval, meg Engels Friggyessel, a „Kommunisták szövetségének” fejével lépett érintkezésbe. Hosszu éveken át minden szabad idejét arra fordította, hogy adatokat gyűjtson Marx könyve részére, melyben hitt, mint a jövő bibliájában. Minden reggel kilenc órakor elsőnek látta őt a „British Museum” portása áthaladni az oldalbejárón, melyen a délelőtti látogatók jöttek.

Egy pillanatra megállt, mert siettében nehezen lélegzett s lezárta ajkait, így bevén hosszán, mintegy fuldokolva lélegzetet. A galambok a régi fekete kapu aljából mint egy felhő, úgy ereszkedtek le és vették körül az öregot. A coblenzi diktátor, a 48-beli összeesküvő kiűrtette kenyérmorzssával teli zsebeit és a galambokat etette. Ezután felment a lépcsőkön a nagy olvasóterembe.

Mindig az S14. számmal jelölt helyre ült le, mely eléggé világos volt, kalapját pedig a szomszéd székre tette, melyet a mester számára ily módon lefoglalt.

De ugyanabban az időben fejében lassankint oly eszme kezdett megfogamzani, mely anélkül, hogy észrevenné, egész más irányba terelte őt. És eljött egy pillanat, melyben be kellett vallania önmagának, hogy már nincs egy véleményen barátjaival és hogy az az emlékezetes könyv, melyen ő annyi áhitattal közremunkált, nem felelt meg többé eszméinek. Nem vallotta többé, hogy a tőke összpontosítása a gépek által és az ipar diadala egy szerencsétlenséget idéz elő és ez a kommunizmus diadala, sőt inkább felvetette magában a kérdést, vajjon ez a diadal nem előnyös volna-e az emberiségre nézve. Vajjon igazuk volt-e Marxnak és Engelsnek, mikor figyelmen kívül hagyták és kicsinyelték a morális erőket? Amikor a világon nem látnak egyebet, mint gazdasági cselekedetek és törvényeket, nem esnek-e ugyanazokba a hibákba, mint a XVIII. század bölcsészei, kik a polgári utilitarizmus utját egyengették, mely annyira elégtelen az emberi aspirációk kielégítésére? Másrészt pedig látta Bakunin befolyását növekedni, látta, mint nyar talajt az erőszak. Azóta, hogy 1864-ben megalapították az „Internationale”-t, megjósolta, miként a politikai gyűlölet rohamosan fog a társadalmi jogok visszahelyezésének eszméje fölé kerekedni. Egy napon egy gyülekezésben akarta kifejtetni aggodalmait, meggyőződését, elveit, melyeknek jelszava: „Semmi összeesküvés! Semmi forradalom! Semmi háború!” Gunykazajjal fogadták. Valaki közbekialtott: „Ez Gessner szelleme!” egy másik: „Éredj etetni a „Museum” galambjait!”, egy harmadik: „Csak a tonsura hiányzik neki, úgy beszél, mint egy püspök!” aztán egy negyedik: „Nem látjátok, hogy meg van vásárolva? Tele vannak zsebei a Badinguet és az öreg Papa pénzével!” Mindnyájan felugrottak, egy hatalmas, ünnepélyes „Puff!” kiáltottak és a népet szociálisták kimondták az anathémát erre a renegátra.

Isten önökkel, uraim! válaszolt Klaus Vilmos. A szociálistáknak meg vannak a maga rajongói, mint a vallásfeleketeknek és e rajongók exkluzívabbak és türelmetlenebbek, mint bármely más felekezet. Klaus ime egyedül maradt, gondolatai felszabadultak. Vas soh! Klaus előre látta ezt és nem csodálkozott rajta egy csöppet sem.

A világ, melyben élt és a melyben segélyforrásokra tett szert, bezárta előtte ajtóit. S

miként nem változtatta meg doktrínáit, úgy nem keresett támaszt egyik szektánál sem a másik rovására, hanem egyedül maradt. S bármily szerények voltak is igényei, igen nehéz napok következtek. Abban az időben, mikor Delaunayék telepedtek meg a házban, azzal foglalkozott, hogy egy disznófaru-kereskedő boltjában legyezőket festett. Azonkívül egy divatlapnál vezette a „Szerkesztői üzenetek” rovatát. S míg a legyezőkre narancsszínű pásztorfiut festett, aki elragadtatva közelít egy kékszínű fa árnyékában álombamerült rózsaszín pásztorleányhoz s amíg a divatújság kiváncsi olvasóndóhoz bizalmas, értelmes, atyáskodó hangú üzeneteket írkált, azalatt nagy munkáján az „Individualizmus és „Szociálistizmus”-on dolgozott. Ezt a két eszmét tanulmányozta; nem mint doktrínákat, miket a bölcsek hámoztak ki az emberiség történelméből, hanem mint két egyszerű irányzatot, két természeti erőt, mely mindörökké él az emberben és melynek harmonikusnak kell együttműködnie, akár a jobb- és balkezünk. Az emberiség az individualizmus által halad; a szociálistizmus által a haladás fejlődik, terjed és fejleszti azt a világosságot, mely a tömegek jólétét hozza meg. Ezért kell a szociálistizmus korszakának követni az individualizmusét. És mindig így, az idők végtelenségeig. Ezzel vezette be Klaus a spirális theoriát. Az emberiség majd emelkedni, majd körben forogni látszik: hogyan egyenlíthető ki ez a két látszólagos működés? Miért tér vissza ugyanazon erkölcsi állapot más árnyalatokkal, ugyanazok a problémák más hozzátételekkel?

Ez a spirális hajlása és ki tudja, nem az e törvénye, még ismeretlen törvénye az emberiség mozgásának?

Ilyen volt a „porosz”, akit a házbeli gyermekek bűnbaknak szemeltek ki. De most Julien, ha elment mellette, tisztelttel emelte meg sapkáját és Klaus ilyenkor csak ezt a pár szót vetette oda:

— Igyekezzél jónak lenni!

Egy reggel Klausnak egy hirtelen eszméje támadt s azt kérdezte Julientől:

— Te még nem jársz iskolába? Tudsz legalább olvasni?

— Ismerem a betűket, a falragaszokból tanultam meg őket.

— Jer hozzám este, lezckéket adok neked.

Ettől a pillanattól kezdve a kis Delaunay gyermekek és barátjuk, Fides előtt nyitva állt Klaus szegényes, de tiszta lakása. Ez a filozófus maga vetette meg ágát, söpörte ki szobáját, maga hozta fel a vizet, fényesítette ki cipőit, maga rakott tüzet és főzte meg roggelijét. A gyermekek órákon át voltak nála, csendben, visszafojtott lélegzettel nézve, mint festi az örökös kis pásztorfiut, aki örökös áldozata, az alvó kis pásztorleányhoz közeledik, aki talán csak félszemmél alszik. Klaus kis meggyapapájával a szájában és kortyonkint élvezve a kávéját, kényelmesen sétáltatta könnyű ecsetjét a rajzpapíron vagy elefántcsonton, míg szabad szelleme a szférákban kalandozott és kereste a spirálist.

III.

A francia kommunisták társasága, melybe Delaunay Marcel eljárt, forrott a szenvedélytől. Ott nem tanulmányozták a kérdéseket, nem filozóftáltak: csak boszúról beszéltek. Arról álmodoztak, hogyan viszik máglyára Thierst, kópádra Galiffet-t. Különösen pedig az utolsó sakkhuzás fölött veszekedtek. Ki a hibás? Ki volt az áruló? Társalgásuk folytonos sértegetés, pszichológus; vitáik szóváltással, tettelegességekkel végződtek.

Az 1871-iki emigránsok között ép úgy, mint azok között, kik huszonöt évvel előbb kerestek menddékét az angol metropolisban, a szellemi munka képviselői hátrányban voltak az egyéb foglalkozásúakkal szemben. A mechanikusok, szabók, asztalosok, különösen a pékek, kőművesek, földmunkások, csakhamar munkát kaptak; de a tanárok, ügyvedek, hírlapírók éhen haltak és mélyen alattuk álló testvéreik megylektségére voltak utalva.

(Folytatás követhet.)

A főszerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vestagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csak szerinti az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélbe is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minden kiadónak közzé kell tennie az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. sz. **Balacska Gyógyászati Intézet.**
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos, fúszerezkesztő.**
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Scandó Már, dohánytőzsde.**
- IV. „ Farsich-bazár **Dóval József, dohánytőzsde.**
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemetsch A. J., dohánytőzsde és szigáridó.**
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Löwinger Gyula, fúszerezkesztő.**
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Wall Vilmos, dohánytőzsde.**
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moreno Janka, dohánytőzsde.**
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wolfk Zsigmond, dohánytőzsde.**
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Brauer nővérek, dohánytőzsde.**
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Koch, acajy Ilona, deák nyitórak.**
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Heisler Béna, dohánytőzsde.**
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Frend J., dohánytőzsde.**
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V., dohánytőzsde.**

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségeesen megadatnak.

Apró hirdetések 20 kr.-on alól nem közöltenek.

LEVELEZÉS.

Szöke angyal felkértem, ha ideje engedni W. éknél vasárnap délután tiszteletet tenni. Válaszát e lap apróhirdetési közl. holnapra okvetlen elvarja B. és K. 5680-1

Mely uriaszony volna hajlandó egy csinos és fess fiatal embernek, ki jelenleg pénzzavarban van 50 forintot kölcsön adni? Ajánlatok „Jupiter” jellege alatt a kiadóba kéretnek. 5672-1

Annuska. Az idő közöledik és én mindennap boldogabb vagyok. A lakás már egészen rendben van, csak egy hiányzik belőle és az az én legaranyosabb kis lány, te vagy. A fogadtatás igen nagy lesz, roppant várnak már rád és mindenki számbaja a napokat, de senki sem úgy mint én. Dolgozni sem tudós. Ertesíts mindennap legalább annyit, hogy hogy vagy. Csókollak milliószor, te édes kis Annuska, pé 14. Janód. 5662-1

Zugliget. Sajnálom, hogy a szombati estei nem lehettem ott, sok, sok dolog gáolt meg ebben. Remélem azonban, hogy én nélkülöm is kitűnően mulattol. Holnap mindenesetre teszem tiszteletemet. Üdvözli Kellmes. 5610-1

Szöke Erzsike! Tehát nem könnyű rajtam? Leg-alább néhány sorral könnyítsen fájó szívemen, hiszen ezt csak megtehetné. Kedves sorait varja ismeretlenül imádó K.-A. 5626-1

Hölgyeim. Fővárosi nyugdíjkezes államhivatalnok vagyok, évi jövedelmem 1400 frt, minden ismeretségi hűn ez uton szeretnék megismerkedni egy előkelő családbeli izr. 20-22 éves csinos leánnyal, kinek 5-6000 frt hozománya van. Levelek „Dezsd 27” címen ezen laphoz küldendők. 5632-1

Budai szirkörben tegnap a előadásán olyan édesen rám nézett aranyos kis lánykát, kit ezukorral megkínáltam, de ő nem vett, esdve kérem, adjon alkalmat a találkozára és e helyen sziveskedjek értesíteni, hogy mikor és hol láthatná őt legalább még egyszer, az imádó Doktor. 5614-1

Intelligens, művelt fiatal ember hasonló fiatal leány ismeretséget keresi. Levelek „Nyári szombatos” címen a kiadóhivatalba kéretnek. 5630-1

HÁZASSÁG.

Jósebb urhoz nőül menne előkelő családbeli, de vagyontalan 24 éves leány. Levelek „Vagyon-talan” címen a kiadóhivatalba kéretnek. Csakis teljes névvel ellátott ajánlatok vétetnek figyelembe. 5634-2

Házasság közvetítők, fővárosi ur. körökben járta, sürgösen kerestetik. Ajánkozhatni levélben „Házasság közvetítő” jellege alatt. 5642-2

Egy fővárosi cukrász, jó házból való csinos leánnyal szeretne házasság czéljából megismerkedni. Hozományra nem reflektál. Komoly és teljes névvel ellátott leveleket a kiadóhivatalba kér. „Csinos cukrász” jellege alatt. 5608-2

ALLÁST KERES.

Kitűnő gép- és gyorsíró, ki jelenleg is e szakmában működik, sürgösen állást keres. Czim a kiadóban. 5618-3

Fiatalkisasszony, ki a kereskedelmi szakmában, folyamat most végezte kitűnő eredménnyel, szerény fizetés mellett elfogad irodai állást. Levélbeli szives megkeresést „Ügyes” címen a kiadóhivatalba kér. 5646-3

Korrepetitornak ajánlkozik négy polgári osztályt végzett fiu, ki alapos oktatást képes adni. Levélbeli megkeresést „Szerény igényű” címen a kiadóba. 5652-3

Ökleveles óvónő ajánlkozik családhoz gyermekek mellé, hosszú évek gyakorlatával bír, gyönyörű kézümunkát végez s varrni is tud; beszéli magyarul s keveset németül. Czim a kiadóhivatalban. 1803-3

Hivatalnoknő szép írással, az irodai teendőkhöz jártas, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5640-3

ALLÁST KAPHAT.

Korrepetitor a gimnáziumi tárgyakra és hegedőtanításra kerestetik aug. 15-én való belépésre. Ajánkozhatni levélben „Korrepetitor” címen. Franciaul tudék előnyben részesülnek. 5664-4

Segéd ki a kirakat rendezésben is jártas, jó eladó azonnali belépésre, esetleg aug. 15-ikére kerestetik. Czim a kiadóban. 5648-4

Kerestetik falura 30-35 éves magányos nő háztartásvezetőnek. A magyar, német és tót nyelvi szükséges. A fizetési igények megemléggével ellátott ajánlatokat „Felvidékre” címen a kiadóhivatal továbbít. 5670-4

Középiskolát végző magántanuló, első elemi osztály tanítására, egy kis fiu mellé, pusztára kerestetik. Ajánkozást „Pusztára” címen a kiadóhivatalhoz kérek. 1817-4

OKTATÁS.

Zenetanitónő mérsékelt áron ad alapos oktatást zongorából. Megkereséseket „Zongoratanitónő” jellege alatt a kiadóhivatal továbbít. 5660-5

Nevelő, izr. vallásu, ajánlkozik szerény feltételek mellett a jövő tanévre. Levélbeli megkereséseket a kiadóba kér. „Nevelő” jellege alatt. 5658-5

Kettős könyvvitelt öhajtanám a legközelebbi idő alatt elajátítani. Ajánlatot „Merkur” jellegére kérem e lap kiadóhivatalába. 5676-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Egy kis háztelek a körút közelében eladó. Czim a kiadóhivatalban. 1815-7

Megbízható és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat- és telket (Újpest környékén), jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czim a kiadóhivatalban. 5268-7

Egy kétszáz holdas jó termőföld szab. dűzshől eladó, Úgynekk kizárva. Levelet „Ceres” jellegére e lap kiadóhivatalához. 5674-7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a körvasut közvetlen közelében egy 2000 négyszögöl nagyságu telek jutányos árban eladó. 5256-7

A Gáymányoson, valamint Agyalföldön Szent László-uton és Petneházy-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402-7

Ujpest legszebb helyén ujonan épült ház, a villamos vasuti állomás mellett, 14.000 forintért eladó. Szükséges tőke 6000 forint, a többi bankteher. Czim a kiadóban. 5020-7

Birtokot keresek megvételre 3-400 holdig Szepes-megyét en, nagy lakóházzal. Ajánlat „Szepesi birtok” címen küldendő a kiadóhivatalba. 5580-7

ELADÁS.

Butor jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre Káthán Ignác kárpitos és asztalosbutor egyed. irodájában VII., Erzsébet-körút 23. sz. Arjogyzéket vidékre ingyen és bérmentve. 6835-8

Jugaóra, pontosan járó, 10 frtért, valamint egy 2 ajtós szekrény is 12 frtért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5542-8

Czimbalom, pedálos, gyönyörű hanggal (Horváth-féle), szép kiállítású, kitűnő állapotú, 60 frtért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5544-8

VÉTEL.

Zongora, jó szerkezetű, két oktávós, mielőbbi megvételre kerestetik. Eladni szándékozik irjanak e laphoz „Zongora” címen. 5638-9

Jó bicziklit keresek megvételre. Ajánlatot „Tura gép” jellege alatt kérek a kiadóhivatalba. 5636-9

Veszek keveset használt kerékpárokat. A gyártmány és az ár megemléggével ellátott ajánlatot ezen laphoz kérek „Kerékpártőzsde” címen. 5668-9

Előszobafal tükörrel teljesen jókarban, vételre kerestetik. Levélbeli ajánlat „H. J.” jel alatt e laphoz czimzandó. 5665-9

Byczikli használt, de jókarban levő, megvételre kerestetik. Ajánlatok „Byczikli” jellege alatt ezen laphoz kéretnek. 5674-9

KIADÓ SZOBÁK.

Nagyon elegánsan butorozott utcai szoba a József-köruton, fürdőszoba használattal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5392-10

Szobatárs kerestetik egy csinosan butorozott szobába olcsó ár mellett. Czim a kiadóhivatalban. 5604-10

Tisztességes kisasszony szobát és teljes ellátást kaphat egy intelligens családnál a Baross-utczában szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 5602-10

Egy elegánsan butorozott udvari szoba a Szentkirályi-utczában kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5652-10

Egy csinosan butorozott szoba, fürdőszoba használattal és esetleg teljes ellátással kiadó. Czim a kiadóhivatalban, 5650-10

LAKÁS KERESTETIK.

A Csengery- Izabella és Vörösmarty-utczában, a Király-utca tájékán 2 szobás utcai lakás minden hozzátartozóval kerestetik. Levélbeli ajánlat „Tiszta lakó” címen a kiadóhivatalba intőzendők. 5506-11

Lakást keresek a VI. kerületben, mely álljon 2 utcai szobából, előszoba, fürdőszoba, stiből. Az ár megemléggével ellátott ajánlatot a kiadóba kérek „Terézváros” címen. 5512-11

SZOBA KERESTETIK.

Az Illóit és Ferenc-körút környékén keresek egy elegáns utcai szobát, esetleg teljes ellátással. Csakis előkelő családnál. Szives megkereséseket a kiadóhivatal közvetít „Allandó” jellege alatt. 5600-12

Magányos nónél keres egy francia kisasszony egy tiszta butorozott szobát teljes ellátással. Az ár meghatározásával ellátott ajánlatot „Francia lakótárs” címen a kiadóba kéretnek. 5548-12

KIADÓ LAKÁSOK.

A vigszinház tőzomszédságában ujonan épült palotában néhány lakás, valamennyi légszesz- és villamvilágítással legnagyobb komforttal és elegáns berendezéssel, azonnal kiadó. Ugyanott földszinti helyiségek üzletnek vagy raktárnak. Házber igen mérsékelt. Czim a kiadóban. 5388-13

A Garai-utczában 2 utcai szoba, előszoba, konyha, speiz stb.-ből álló lakás sürgös elutazás miatt rendkívül olcsó áron kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5236-13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, nyelvtanulási helyiségnek, vívőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten augusztus 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706-17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségűl vegyen 30 krért Réthy-féle Pemeteft-czukorkát. 1337-13

A legelegánsabb utcai ruhákat olcsó árban készílt egy elsőrangú varrónj. Czim a kiadóhivatalban. 5428-18

Teljes ellátást nyerhetnek intelligens fiatal emberek vagy tanulók egész éven át szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 5448-18

Jgen ügyes női ruhá- varrónő ajánlkozik házakhoz napi 1 frt 50 krért. Czim a kiadóhivatalban. 5508-18

Egy ügyes nő szabónő elvállal elegáns ruhákat szerény díjazás mellett. Czim a kiadóban. 5622-18